24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

[illegible]

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1941
МАРТ
12
ЮНКУН
59 (5774) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

СССР Верховный Совет
Президиумĕн Председатель
Заместителĕ
А. М. КИРХЕНШТЕЙН.

СССР Верховный Совет
Президиумĕн Председатель
Заместителĕ
Ю. И. ПАЛЕЦКИС.

СССР Верховный Совет
Президиумĕн Председатель
Заместителĕ
Ф. Г. БРОВКО.

СССР Верховный Совет
Президиумĕн Председатель
Заместителĕ
И. Я. ВАРЕС.

Виçĕ республика ăмăртăвĕ

Ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри канашлăвĕ кăçал та, иртнĕ çулсенчи пекех, Мари тата Мордва республикисенчи колхозсемпе ăмăртса ĕçлеме йышăнчĕ. Паян пирĕн хаçатра канашлу çирĕплетнĕ социализмлă ăмăрту договорĕ пичетленсе тухать.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ социализмлă ялхуçалăх умне, колхозлă хресченсем умне пысăк та хисеплĕ задача лартрĕ: тĕштырăсен пĕтĕм продукцине 8 процент ÿстерсе, кăçал пĕтĕм Совет Союзĕпе 7 миллиард та 900 миллион пăт тĕштырă туса илмелле. Пирĕн республикăри ялхуçалăхĕнче малта пыракансем социализмлă договора çирĕплетнĕ чухне, паллах ĕнтĕ, çак задачăна асра тытнă. Социализмлă ăмăрту договорĕ партконференци йышăннă решенисем çинче никĕсленсе тăрать.

Республикăри малта пыракансем колхозниксене акă мĕншĕн кĕрешме чĕнчĕç:

Вăтам шутпа кашни гектартан 100 пăтран кая мар тĕштырă, 30 пăтран кая мар йĕтĕн сÿсĕ, 1000 пăтран кая мар çĕрулми пухса кĕртмелле;

Обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе татах та ытларах вăйлатса, майракаллă шултра выльăхсен хисепне — 28,2 процент, вăл шутран ĕнесен хисепне — 39 процент, сурăхсен хисепне — 41,5 процент, сыснасен хисепне — 54,8 процент, лашасен хисепне — 5,7 процент ÿстермелле;

Выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне татăклăнах çĕклемелле. Кашни ĕнерен сĕт 1500 литртан кая мар суса илмелле, пĕр сысна ами пуçне 13 çăвăр, кашни 100 сурăх пуçне 130 путек пăхса ÿстермелле;

Ялхуçалăх машинисемпе туллин усă курса, социализмлă çĕр ĕçĕн тухăçлăхне хăватлăн ÿстерсе пымалла. Условнăй 15 вăйлă кашни тракторпа 500 гектартан кая мар çемçе суха тумалла, 15 футлă кашни комбайнпа 300 гектартан кая мар тырпул вырса кĕртмелле.

Канашлу çирĕплетнĕ договор тăрăх, пирĕн республикăри колхозсен садсемпе пахчасем, хăмла, пыл-хурчĕ, пулă, пурçăн хурчĕ, чăх-чĕп тата хур-кăвакал, кроликсем ĕрчетес, вĕсен тухăçлăхне ÿстерсе пырас, шыв хуçалăхне вăйлатас, пĕр сăмахпа каласан, колхозсен обществăллă хуçалăхне пур енĕпе те вăйлăн аталантарса пырас тĕлĕшпе сахал мар ĕçлемелле пулать.

«Çапла ĕнтĕ, юлташсем, — тенĕ республикăри канашлу чĕнсе каланинче, — çак обязательствăсене пурнăçа лайăх кĕртер: çулталăк итогĕсем тăрăх пирĕн республика Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулас хисеплĕ правăна илтĕр, ăмăртура пĕрремĕш вырăн йышăнтăр. Пурсăмăрта пĕр тимлĕн ĕçе тытăнсан, çакна эпир пурнăçа кĕртме пултаратпăр».

Çак чĕнÿ вăл — республикăри мĕнпур колхозниксемпе колхозницăсен кăмăл-шухăшĕ. Паллах, 1941 çул социализмлă ялхуçалăхне çĕнĕрен те çĕнĕ, чаплă та пысăк çĕнтерÿсем парĕ. Анчах, çĕнтерÿсем вĕсем хăйсем тĕллĕн килмеççĕ, вĕсене çĕнсе илес пулать, уншăн кашни колхозникпа колхозницăн, ялхуçалăхĕнчи мĕнпур работниксен большевикла ĕçлемелле. Кăçалхи çул стахановла движени колхозниксем хушшинче татах та анлăн, татах та вăйлăн сарăлса пытăр. Кашни колхозникпа колхозницăн, бригадăн, звенон, трактористсемпе комбайнерсен, машиноведсен, конюхсен, фермăсенчи мĕнпур работниксен — пурин те ăмăртса ĕçлемелле. Çавăн пек ĕçлесен тин хамăр çине илнĕ пысăк обязательствăсене ăнăçлăн та пархатарлăн пурнăçлама, виçĕ республикăн ăмăртăвĕнче малти вырăна йышăнма пултарăпăр.

Вăйлă тырпул туса илес тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстерес тĕлĕшпе ялхуçалăхĕнче малта пыракансен опычĕ пысăк. Çак опытсемпе анлăн усă курасси, вĕсене пур çĕре те куçарса пырасси — çĕрĕç органĕсен, партипе совет организацийĕсен тивĕçлĕ ĕçĕсем пулса тăраççĕ.

Уйрăмăнах халĕ, çуракине хатĕрленес ĕç хĕрсе пынă вăхăтра, малта пыракан колхозсен паха опычĕсемпе сарлакан усă курас пулать. Çуракине пысăк пахалăхпа тата агротехникăллă сроксенче ирттерниччен вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçĕн пĕтĕм ăнăçлăхĕ килет. Анчах калас пулать: чылай çĕрте малта пыракан колхозсен опычĕсемпе усă курасси çине çителĕклĕн çавăрăнса пăхмаççĕ, çуракине хатĕрленес ĕçе вăраха тăсаççĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ, пирĕн республика çитес çуракине ăнăçлăн иртterме халĕ те тĕплĕн хатĕрленсе çитмен-ха. Республика курăксен, техникăллă культурăсен тата çĕрулми вăрлăхĕсене хатĕрлес плана тултарман. Колхозсем хушшинче сортлă вăрлăхсене улăштарса пĕтермен, тĕштырă вăрлăхĕсене акма юрăхлă кондицине çитермен. Ку тĕлĕшпе уйрăмăнах Шупашкар, Ишлей, Шăмăршă, Кувакино районĕсем кая юлса пыраççĕ.

Хăшпĕр районсенче вырăнти удобренисемпе çителĕклĕн усă курасси çине тивĕçлипе çавăрăнса пăхмаççĕ. Пирĕн республикăри колхозсенче кашни çулах виçĕ миллион çурă тонна тислĕк пухăнать. Кашни колхоз хăйĕн уйхирне темиçе çĕршер тонна тислĕк, торф, юшкăн кăларма, темиçе çĕршер центнер минераллă удобренисем кÿрсе килме, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ, фекали, кĕл пухма пултарать. Анчах çĕре çемçетмелли çак паха удобренисене чылай чухне сая яраççĕ. Сăмахран, Куславкка, Вăрмар, Калинински районсем хĕл хушшинче тислĕк турттармалли планăн виççĕмĕш пайне кăна тултарнă. Минераллă тата вырăнти ытти удобренисемпе усă курас ĕçре йĕркелĕх туса хумалла. Ялхуçалăх ĕçĕсен срокĕсене, агротехникăллă мероприятисен планĕсене кашни звенопа бригадăн, колхозăн, кашни МТ Станципе кашни районăн пурнăçа кĕртсе пымалла.

Ялхуçалăх машинисене юсас ĕç чылай районсенче кая юлса пырать. Республикипе илсен, тракторсене юсамалли плана 70 проц. яхăн кăна тултарнă. Чылай МТ Станцисем татах та каярах юлнă. Тракторсене пысăк пахалăхпа тата хăвăртрах юсаса пĕтересси —кашни трактористăн пирвайхи ответлă ĕçĕ пулса тăмалла. Вĕсен малта пыракан Вăрмар, Шăхасан тата Шăмăршă МТ Станцисенчи трактористсен опычĕсемпе усă курас пулать. Мастерскойсенчи ĕç вăйне тĕрĕс вырнаçтарса тухмалла, шалти ресурсемпе, уйрăмăнах кивелнĕ запаслă пайсене çĕнетсе усă курмалла. Колхозсенчи тимĕрçĕсен тата мастерскойсен те сахал мар ĕçлемелле-ха. Çуракине тухма кашни колхозăн паха плугсемпе сÿресем, сеялкăсем, урапасем, шăналăксемпе михĕсем, лаша кÿлмелли хатĕрсем çителĕклĕ пулччăр.

Пуриншĕн те паллă: çуракине ăнăçлăн ирттерессине тракторсем кăна мар татса параççĕ. Колхозри мĕнпур туртăм вăйĕпе пĕлсе усă курас пулать. Лашасене çураки ĕçĕсем валли хатĕрлесси, вĕсене пăхса усрас ĕçе лайăхлатасси çине ытларах çавăрăнса пăхмалла.

Çуракине хатĕрленес ĕçри çитменлĕхсене пĕтĕмпех пĕтерме мĕн кирлисене халех туса çитермелле. Çуракине пур енчен те пархатарлăн тата кăтартуллăн кĕтсе илсе, ăна кĕске вăхăтра, пысăк пахалăхпа тата большевикла иртерме хатĕр тăмалла.

Ялхуçалăхĕнче малта пыракансен канашлăвĕн участникĕсем социализмлă ăмăрту договорĕнче тата хăйсен чĕнсе каланинче республикăри мĕнпур колхозниксемпе колхозницăсен кăмăлшухăшне каласа пачĕç: «Социализмлă çĕрĕçĕн çĕнĕ çитĕнĕвĕсемшĕн большевикла кĕрешÿ организацилер, колхозсем, бригадăсем, звеносем тата колхозниксем хушшинче хамăр илнĕ обязательствăсене пĕтĕмпех тултарассишĕн социализмлă ăмăрту организацилер. Продуктсене ытлăн-çитлĕн туса кăларассине пурнăçа кĕртер, çакăнпа вара совет çĕршывĕн пуянлăхне ÿстерер, Хĕрлĕ Çара тата хамăрăн юратнă тăван çĕршыв оборонин хăватне татах та ытларах çирĕплетер!».

Черевичный юлташăн самолечĕ Рудольф утравĕ çине вĕçсе çитнĕ

АРХАНГЕЛЬСК, мартăн 9-мĕш. (ТАСС). Нумай моторлă сывлăш карапĕ «СССР Н-169» самолет паян 8 сехет те 30 минутăра (Мускав вăхăчĕпе) Желания мысĕ çинчен вĕçсе тухса, Тихая бухти еннелле çул тытнă.

11 сехет те 30 минутăра «СССР Н-169» самолет Тихая бухтине анса ларнă. Тепĕр 5 минутăран вăл каллех сывлăша вĕçсе çĕкленнĕ. 12 сехет те 30 минутăра Черевичный юлташăн самолечĕ Рудольф утравĕ çине—Франц-Иосиф Çĕрĕн архипелагĕнчи чи çурçĕрти утрав çине чиперех анса ларнă.

Эстонири ялсенче çуракине хатĕрленеççĕ

ТАЛЛИН, мартăн 10-мĕш. (ТАСС) Çураки кампанине хатĕрленнĕ май Эстони СС Республикинчи выльăх-чĕрлĕх валли апат хатĕрлес тĕлĕшпе пысăк ĕçсем туса иртернĕ. Хальхи вăхăтра союзлă ытти республикăсенчен 30 пин тонна силос турттарса пыраççĕ. Кăçалхи çулăн пĕррене кварталĕнчех хресчен хуçалăхĕсем хушшинче 40 пин тонна силос валеççе параççĕ.

Иртнĕ çулхипе танлаштарсан, кăçалхи çул акăнакан çĕр лаптăкĕ чылаях ÿсет. Ĕççынни хресченсене вăрлăх парса пулăшас ĕçе организацилеççĕ. Минераллă удобренисен запасне туса хунă, çав удобренисене хресченсене кивçен параççĕ.

Совет влаçĕ туса хунă хыççăн çĕр панă чухăн хресченсен хуçалăхĕсем кăçалхи çул 18.500 ĕне тата пăрусем илеççĕ, вĕсемшĕн тÿлеме виçĕ çуллăх льгота параççĕ.

Ялхуçалăхне механизацилеме 1941 çулта кăна 66 миллион тенкĕ панă, çакă вăл Эстонири буржуаллă правительство 10 çул хушшинче тунă мĕнпур расходсемпе танлашать. 25 машинно-тракторнăй станци, машинăллă-лашаллă прокат пункчĕсем 250 пункт организацилеççĕ. Трактористсем хатĕрлеме яланах ĕçлекен 3 шкул уçаççĕ. Кашни уездрах трактористсен, механиксен тата ыттисен курсĕсем ĕçлеççĕ.

Колхозсем валли кок-сагыз вăрлăхĕ тăратас ĕç

МУСКАВ, мартăн 10-мĕш. (ТАСС). Юлашки кунсенче «Союзрасткаучук» трестне колхозниксем нумай заявленисем яраççĕ, вĕсем каучуконоссен вăрлăхĕсене пама ыйтаççĕ. Сталинградпа Смоленск облаçĕсенчи, Белоруссипе Украинăн хĕвеланăç облаçĕсенчи тата халиччен каучуконос акса туман ытти районсенчи колхозсем хăйсене кок-çагыз вăрлăхĕ пама ыйтаççĕ. Кок-сагыза халиччене акса тунă колхозсем кок-сагыз лаптăкĕсене ÿстерме тăрăшаççĕ.

«Союзрасткаучук» колхозниксен ÿссе пыракан ыйтăвĕсене тивĕçтерме, вăрлăхсен фондне ÿстерет, колхозсенче кок-сагыз вăрлăхĕсем хатĕрлекен тата вĕсене колхозсене парса тăракан заготовка конторисемпе пункчĕсен хисепне ÿстерет. Облаçсенче çĕнĕрен 6 контора тата 52 заготпункт организацилеççĕ. «Союзрасткаучук» пункчĕсем организацилемен районсенче колхозсене вăрлăхсене вырăнти ытти организацисем урлă параççĕ.

Виççĕмĕш пятилетка заемĕн тиражĕ

Мартăн 10-мĕшĕнче Вологда хулинче Виççĕмĕш пятилетка (иккĕмĕш çулхи кăларăм) заемăн пилĕкмĕш тиражĕ пулса иртнĕ. Тиражра—138.720.400 тенкĕлĕх 888 пин выигрыш. Тираж пулса иртнĕ клуба 5 пин çын ытла пырса кайнă.

ХРОНИКА

СССР Совнаркомĕ авиаци генерал-лейтенантне **П. В. Рычагов** юлташа тата пĕрремĕш ранги армейски комиссара **А. И. Запорожец** юлташа Оборона Халăх Комиссарĕн Заместителĕсем пулма уйăрса лартнă. (ТАСС).

РСФСР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

РСФСР Верховный Совечĕн IV-мĕш Сессине пухасси çинчен

Россия Советлă Федеративлă Социализмлă Республикин 1-мĕш созыври Верховный Совечĕн IV-мĕш Сессине кăçалхи апрелĕн 1-мĕшĕнчи Мускав хулинче пухас.

РСФСР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ
А. БАДАЕВ.
РСФСР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ
П. БАХМУРОВ.

Мускав, 1941 çулти мартăн 10-мĕш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Н. А. Вознесенский юлташа СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕн Экономсовет енĕпе ĕçлекен пĕрремĕш Заместителĕ пулма уйăрса лартасси çинчен

Николай Алексеевич **Вознесенский** юлташа, СССР Госплан Председателĕн обязанноçĕсенчен хăтарса, СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕн Экономсовет енĕпе ĕçлекен пĕрремĕш Заместителĕ пулма уйăрса лартас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ
М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ
А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти мартăн 10-мĕш

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

М. З. Сабуров юлташа СССР Госпланĕн Педседателĕ пулма тата СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕн Заместителĕ пулма уйăрса лартасси çинчен

Максим Захарович Сабуров юлташа СССР Госпланĕн Председателĕ пулма тата СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕн Заместителĕ пулма уйăрса лартас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ
М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ
А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти мартăн 10-мĕш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Смоленскри йĕтĕн комбинатне А. А. Андреев юлташ ятне парасси çинчен

Смоленск облаçĕнчи ертсе пыракан организацисем ыйтнине пурнăçа кĕртсе, Смоленскри йĕтĕн комбинатне **А. А. Андреев** юлташ ятне парас.

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ
М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ
А. ГОРКИН.

Мускав, Кремль.
1941 çулти мартăн 10-мĕш.

Служба обязанноçĕсене пурнăçа кĕртнĕ чух вилнĕ капитан-орденоносецăн С. Н. Афанасьев юлташăн çемьине персональнăй пенси тата пĕр вăхăтлăх пособи памалла тăвасси çинчен

СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ **çапла йышăнать:**

1. Служба обязанноçĕсене пурнăçа кĕртнĕ чух вилнĕ старший летчик-испытателĕн капитан-орденоносецăн Сергей Николаевич **Афанасьев** юлташăн çемьине çакăн чухлĕ персональнăй пенси парас:

арăмне Таисия Сергеевнăна, ывăлне Рудольфа тата ывăлне Олега — уйăхне 500 тенкĕ;

амăшне Юлия Ивановна Афанасьевăна — уйăхне 250 тенкĕ.

2. С. Н. **Афанасьев** юлташăн çемьине 10 000 тенкĕ чухлĕ пĕр вăхăтлăх пособи парас. (ТАСС).

Конькипе чупакансен ăмăртăвĕсенче çĕнтернисем

Мартăн 9-мĕшĕнче Киров хулинче Совет Союзĕнчи чи вăйлă конькобежецсен ăмăртăвĕсем вĕçленнĕ. Икĕ кун пынă ăмăртусенче пĕтĕм ăмăртусен хушшинче пĕрремĕш вырăна 22 çулти динамовец Строде (Ригăран) тухнă, иккĕмĕш вырăна—Беранин, виççĕмĕш вырăна—Аниканов йышăннă. Хĕрарăмсем хушшинче пĕрремĕш вырăна Валентина Кузнецова тухнă, иккĕмĕш вырăна—Холщевникова.

Литвари çĕнĕ театрсем

Каунас хулинче еврейсен государство театрĕ уçăлнă. Кăçалхи çул республикăра çĕнĕрен 8 театр уçăлать. Литва ССР правительстви Вильнюсра оперăпа балет театрĕ тăвасси çинчен решени йышăннă. Каунасри литовецсен театрне юсама 50 пин тенкĕ уйăрнă.

Латвири чухăн тата вăтам хресченсен хуçалăхĕсене пулăшу параççĕ

РИГА, мартăн 10-мĕш. (ТАСС). Латви ССР Совнаркомĕпе Латвири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕ «Чухăн тата вăтам хресченсен хуçалăхĕсене пулăшу парасси çинчен» постановлени йышăннă. Чухăн хуçалăхсене 1941 çулта 37.700 ĕне тата пăрусем туянма йышăннă. Хресченсене выльăх-чĕрлĕх туянма 9.048 пин тенкĕ кивçен укçа параççĕ.

Чухăнсен хуçалăхĕсене кивçен вăрлăх—улăх-çаран курăкĕсен вăрлăхĕсене 800 центнер, çавăн чухлех тымар-çимĕç вăрлăхĕсем, пахча-çимĕç культурисен вăрлăхĕсене 282 центнер параççĕ.

Республикăра 50 МТС тата вĕсем çумĕнче машинăллă-лашаллă прокат пункчĕсем 517 пункт организацилеççĕ, вăтам шутпа кашни вулăсрах пĕрер пункт пулать. Вĕсем, договорсем тăрăх, чухăн тата вăтам хресченсен хуçалăхĕсене, çĕрĕç юлташлăхĕсене кирлĕ ĕçсем туса параççĕ.

Çĕр панă батраксемпе чухăнсене, вĕсен хăйсен çуртйĕрĕсемпе инвентарĕсем çук пулсан, совхозсем, МТС-сем, шкулсем, больницăсем организациленĕ çĕрте усă курман çуртйĕрсемпе вакă инвентарь тавраш параççĕ.

Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци йышăннă решенисене вĕренеççĕ

МУСКАВ, мартăн 10-мĕш. (ТАСС). Пĕтĕм Союзри XVIII партконференция материалĕсене столицăри предприятисенче пысăк интереспа вĕренеççĕ. Сталин ячĕпе тăракан автозавод цехĕсемпе отделĕсенче 800 группа ытла организациленĕ, çав группăсенче агитаторсем каласусем иртереççĕ тата конференци материалĕсене вуласа параççĕ. Культура Дворецĕнче литературăсен выставкине организациленĕ. Цехсенче партконференци решенийĕсене вĕренес тĕлĕшпе парти пухăвĕсем пулса иртеççĕ.

Орджоникидзе ячĕпе тăракан станкозаводри цехсемпе общежитисенче Маленковпа Вознесенский юлташсен доклачĕсене вулаççĕ, партконференци решенийĕсене май цех, пролет, участок умĕнче тăракан задачăсене сÿтсеяваççĕ. Заводри коммунистсем парти пухăвне активлăн хатĕрленеççĕ, завод ĕçĕнчи çитменлĕхсене палăртаççĕ, конференци панă мĕнпур кăтартусене часрах пурнăçа кĕртме кирлĕ çулйĕрсене палăртаççĕ.

Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци йышăннă решенисене Ленин ячĕпе тăракан Çарпа Политика Академийĕнче вĕренекенсемпе преподавательсем тарăннăн вĕренеççĕ. Отделенисенче каласусемпе политинформацисем организацилеççĕ. Пропагандистсемпе агитаторсен коллективĕ академире вĕренекенсен тата унта ĕçлекен сотрудниксен çемьисен членĕсем хушшинче, çар чаçĕсенче тата столицăри предприятисенче чылай докладсемпе каласусем иртернĕ. Академире нумаях пулмасть цифрăсемпе фактсен выставкине организациленĕ. Çак выставка 1940 çул итогĕсене тата 1941 çулти задачăсене кăтартса парать.

Рабочи поселоксен строительстви

Карело-Финн СС Республикинче вунпилĕк рабочи поселоксем ÿссе çитĕнеççĕ. Вăрман промышленноçĕн Халăх Комиссариачĕ 1941 çулта коммунальнăй строительство нушисем валли 4 миллион тенкĕ ытла панă. 7 вырăнта ача яслисемпе сачĕсем тума, пурăнмалли 79 çурт тума палăртнă. Выборг заливĕн çыранĕнче Иоханнес комбиначĕн (целлюлозăпа хут комбиначĕн) çĕнĕ поселокĕ ÿссе ларнă. Кунта поликлиникăпа библиотека ĕçлеме пуçланă. Нумай хваттерлĕ 14 çуртра ĕçе янă тата 11 çуртра туса пĕтереççĕ. Кăçалхи çул çĕнĕрен 15 çурт тăваççĕ.

Смотра иртерме тивĕçлипе хатĕрленмелле

Кесовогорскри (Калинин облаçĕ) пионерсем пĕтĕм Совет Союзĕнчи ачасене çамрăк выльăхсене шефа илсе пăхса çитĕнтерме чĕнсе каланине пирĕн республикăри пионерсем те хапăл туса кĕтсе илчĕç. Паянхи куна илсен пирĕн Чăваш республикинче çамрăк выльăхсене шефа илсе пăхса пыракансем темиçе çĕршерĕн шутланаççĕ. Акă, пĕр Первомайски районра кăна 500 ачана яхăн çамрăк выльăхсене шефа илнĕ. Шеф ĕçне Çĕрпÿ, Вăрмар тата ытти районсенчи пионерсем те ăнăçлăн туса пыраççĕ.

СССР Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ çамрăк шефсен ĕçне пысăк вырăна хурса хаклать. Шеф ĕçĕнче лайăх ĕçленĕ пĕр пин пионера кĕçал июнь уйăхĕнче Мускава, Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкине экскурсине чĕнеççĕ.

Нумай пулмасть, ПК ВЛКСМ комсомол комитечĕсене çĕрĕç органĕсемпе пĕрле кăçалхи майăн 1-мĕшĕнчен пуçласа 18-мĕшне çитиччен çамрăк шефсен ĕçĕсене пăхса тухма обществăллă смотр туса иртерме хушнă. Çак кун пионерсем шефа илнĕ выльăх-чĕрлĕхсене малтан палăртса хунă вырăна илсе тухса, хăйсен çитĕнĕвĕсене кăтартса параççĕ. Лайăх çитĕнÿсем тунă пионерсене Мускава экскурсине кайма кандидата палăртмалла.

Çак смотра халех тĕплĕн хатĕрленсе пыни кирлĕ. Çамрăк шефсен йышне кулленех ÿстерсе пырасси тĕп ĕç. Çакăнпа пĕрлех колхоз правленийĕсен, ферма заведующийĕсен пионерсене шеф ĕçне кăтартуллă туса пыма пур условисене те туса памалла, вĕсен пуçарăвĕсене шута илсе вăхăтра пулăшу парса тăмалла. Анчах та калас пулать, хăшпĕр çĕрте пионерсене шеф ĕçне хутшăнтарма чарса тăракансем те пур-ха. Акă, сăмахран, Чкаловски районри Ворошилов ячĕпе тăракан колхозра ферма заведующийĕ А. Демьянов, Коля Краснов пионера сысна çурисене шефа илме пырсан, витерен вăрçса, хăваласа кăларса янă. Çак тĕслĕх вăл пионерсем шефа илсе, колхозри çамрăк выльăхсене пăхса ÿстерессинче питех те усăллă та кирлĕ ĕçсем тунине тĕрĕс ăнланса илменни çинчен калать. Кун пек тĕслĕхсем малашне пулмалла мар.

Смотра тивĕçлипе иртерме хатĕрленесси кашни колхозăн, шкулăн, комсомол организацисен тивĕçлĕ ĕçĕ пулса тăмалла.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Ситменлĕхсене тишкерсе тухрĕç

Автотранспортри пуçламĕш парторганизацин мартăн 8-мĕшĕнче пулса иртнĕ пухăвĕ партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцин итогĕсем çинчен сÿтсе-яврĕ. Партконференци итогĕсем çинчен Петров юлташ доклад туса панĕ.

Докладчик пирĕн çĕршыври промышленность тата транспорт тунă чаплă çитĕнÿсем, партконференци промышленноçпа транспорт умне лартнă задачăсем çинче тĕплĕн чарăнса тăчĕ.

— Маленков юлташ, — тет Петров юлташ, — хăйĕн докладĕнче, çавнашкалах партконференци йышăннă резолюцире кăтартса панă ситменлĕхсем пирĕн ĕçре те пур. Пуçламĕш парторганизацин тата пирĕн, коммунистсен, çав ситменлĕхсене пĕтерессишĕн тăрăшса ĕçлемелле, производствăра ыттисене пример кăтартмалла.

Парти пухăвĕ партконференцин итогĕсене пысăк çĕкленÿпе сÿтсе-яврĕ, пухура самокритикăпа критика тивĕçлипе саралчĕç. Пренире 6 çын тухса каларĕç.

Автотранспортри пуçламĕш парторганизаци Автотранспортăн республикăри управленинчи тата Шупашкарти конторинчи, Главнефть управленинчи, Автотрактороесбытри коммунистсене пĕрлештерсе тăрать.

Пренире тухса калакансем ĕçри ситменлĕхсем тата вĕсене мĕнле майпа пĕтермелли çинчен чарăнса тăчĕç. Автотранспортăн Шупашкарти конторин ĕçĕнче пысăк ситменлĕхсем пур. Мĕнпур автомашинăсенчен çурри яхăн кăна ĕçлеççĕ, ыттисем вара запаслă пайсем çуккипе е ытти сăлтавсене пула ĕçлемесĕр лараççĕ. Гараж çумĕнчи мастерской начар ĕçлет. Унта таса мар, станоксемпе инструментсене тата материалсене йĕркеллĕ тыткаламаççĕ. Автомашинăсене юсанă çĕрте тата транспорт ĕçĕнче график çук, çавнашкалах гаражăн план пулман. Шоферсем ыран мĕн ĕçлессине пĕлмеççĕ. Çавна пула машинăсем простой тăваççĕ, машинăсене усăсăр чуптарса бензин пĕтереççĕ. Петров шофер пĕр уйăх хушшинче 600 литра яхăн бензин ытлашши пĕтернĕ.

Кадрсемпе, уйрăмăнах шоферсемпе, çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Шоферсене тĕплĕн тĕрĕслемесĕрех ĕçе илеççĕ, вĕсене шанса автомашина параççĕ, ик-виç кун хушши ĕçлесех автомашинăсене ĕмĕреççĕ. Иртнĕ çулта 10—15 пин километр çÿренĕ хыççăн автомашинăсем ĕçлеме юрăхсăра тухнă тĕслĕхсем пулнă. Шоферсен штачĕ пысăк. Нумайĕшĕсем икшер-виçшер кун ĕçлемесĕр, гаражра ĕç пуласса кĕтсе лараççĕ.

Газогенераторнăй автомашинăсемпе тухăçлăн ĕçлессине ку вăхăтченех йĕркелемен. Вутă çителĕклĕ пулсан та, ăна вăхăтра татса чуркăсем хатĕрлеймеççĕ. Çак сăлтава пула уйрăм автомашинăсем пилĕкшер кун простой тăваççĕ.

Шоферсем хушшинче дисциплина начар. Пуçламĕш парторганизаци ĕç дисциплинине пăсакансене хирĕç çителĕксĕр кĕрешнĕ. Браксем те пулаççĕ.

Юсанă автомашинăсене тĕплĕн тĕрĕслемесĕр кăлараççĕ. Механиксем пахалăхшăн ответ тытмаççĕ.

Рабочисене ĕç укçи тÿлес ĕçре йĕркесĕрлĕхсем пур. Лайăх ĕçлекенсем те, начар ĕçлекенсем те ĕç укçи пĕр пекех илеççĕ.

— Автотранспорт начар ĕçлени, — тет Семенов юлташ, — чи малтанах план пулманнинчен, рабочисем хушшинче дисциплина начар пулнинчен, работниксем государство харпăрлăхĕ çине хуçасăрла пăхнинчен килет. Гаражра тата мастерскойĕнче начальниксем нумай. Ку вăхăтчен единоначалие çирĕплетсе пырассишĕн сахал кĕрешнĕ. Уйрăм коммунистсем ĕçре пример кăтартас чухне, хăйсем начар ĕçленĕ. Мастерскойри главнăй механик Кузьмин коммунист тасалăхшăн, материалсене перекетлессишĕн, станоксемпе тата инструментсемпе йĕркеллĕ усă курассишĕн кĕрешмен.

Дирекци рабочисене ĕçлеме тата пурăнма кирлĕ условисем туса пама тăрăшман. Пуçламĕш парторганизаци социализмлă ăмăртăва пуçарса пыман.

Çак ситменлĕхсем производствăллă плана тултарма чăрмантарнă. Автотранспортăн Шупашкарти контори грузсем турттармалли плана январь тата февраль уйăхĕнче те тултарайман.

Лайăх ĕçлекен шоферсем çук мар, пур. Вĕсем ĕçре чаплă пример кăтартаççĕ. Акă, коммунист Семенов, Николаев шоферсем пĕр аварисĕр ĕçлеççĕ, бензин перекетлеççĕ, хăйсен автомашинисене юратаççĕ. Семенов юлташ ĕçре пуçарулăх кăтартать. Анчах пуçламĕш парторганизаци лайăх ĕçлекен шоферсен паха опычĕсене сарма тăрăшман.

Автотранспортăн республикăри управленийĕ районсенчи конторăсене ертсе пырас тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлет. Вăрмарти, Етĕрнери конторăсем уйрăмах начар ĕçлеççĕ. Вĕсем бензин ытлашши расходланă, хăйсен планĕсене тултараймаççĕ.

Главнефть управленийĕпе Автотрактороесбыт ку вăхăтченех çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Нефтебазăсен хăшпĕр руководителĕсем государство пурлăхĕ çине çиелтен пăхаççĕ.

Республикăри автотранспортăн кăтартуллăн ĕçлемелле. Мĕншĕн тесен, халăх хуçалăхĕ аталанса пырасси автотранспорт йĕркеллĕ ĕçленинчен нумай килет. Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ ĕçĕн программине пачĕ. Халĕ мĕнпур ĕçе партконференци решенийĕ тăрăх урăхлатса çĕнетмелле.

Партконференци пулса иртнĕренпе автотранспортăн Шупашкарти контори хăйĕн гаражĕнчи тата мастерскойĕнчи ĕçсене йĕркелеме тытăннă. Мастерскойра тасалăхшăн, оборудованипе типтерлĕ усă курассишĕн кĕрешÿ саралса пырать. Ку вăл малтанхи утăм кăна-ха.

Пуçламĕш парторганизацин пухăвĕ ситменлĕхсене хăвăрт пĕтерме, партконференци решенийĕсене тĕрĕс пурнăça кĕртсе пыма пулса тивĕçлĕ резолюци йышăнчĕ.

Гр. КАЛИНИН.

Фабрикăри парторганизацин ĕçĕсем

Вăрмарти спортинвентарь фабрикинчи пуçламĕш парторганизацинче пурĕ 11 коммунист шутланса тăрать. Калас пулать, кунта коммунистсен партиллĕ дисциплини начар мар. Коммунистсем парторганизацин пухăвĕсене пурте йĕркеллĕ çÿреççĕ, член укçисене вăхăтра тÿлеççĕ, парторганизаци панă порученисемпе заданисене те вăхăтра пурнăçлама тăрăшаççĕ. Парторганизаци начар мар ĕçлет. Пухусем вăхăтра пулса иртеççĕ, ĕçсене план тăрăх туса пыраççĕ. Отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртнĕренпе, çулталăк хушшинче, пурĕ 28 пуху пулнă, вĕсенче 76 ыйту: партиллĕ ыйтусем — 52, хуçалăхлă ыйтусем — 24 сÿтсе-явнă.

Парторганизацин отчетпа суйлав пухăвĕ пулса иртни пĕр çул çитнĕ тĕле парторганизаци хăйĕн пухăвĕнче çулталăк хушшинчи ĕçĕ çинчен отчет туса пама шутланă. Парторганизаци секретарĕ Васильев юлташ 1941 çулти февралĕн 16-мĕшĕнче пулнă пухура парторганизацин çулталăк хушшинчи ĕçĕсем çинчен отчет туса панă. Çак пухура коммунистсем парторганизацин ĕçне пит те активлăн сÿтсе-явнă. Коммунистсем отчетпа суйлав пухăвĕ парса хăварнă сĕнÿсене парторганизаци мĕнле пурнăçа кĕртсе пынипе ытларах интересленнĕ. Çак сĕнÿсенчен пĕри вăл—коммунистсен производствăри авангардлă рольне ÿстересси пулать. Çак сĕнĕве парторганизаци мĕнле пурнăçа кĕртсе пырать-ха? Коммунистсен производствăри ролĕ, иртнĕ çулсемпе танлаштарсан, чылаях ÿснĕ. Коммунистсенчен цехсен начальникĕсем пулса 2 çын, старший кочегар—1, смена мастерĕ—1, приемщик—1, механик—1, техорук—1, пожарно-сторожевой отдел начальникĕ—1, специальнăй отдел начальникĕ —1 çын ĕçлеççĕ.

Фабрика продукци кăларасси пĕтĕмпех столярнăй цехран килет. Çавăнпа фабрикăн производствăллă программине тултарассине йăлтах столярнăй цех татса парать. Столярнăй цехра икĕ коммунист ĕçлет. Вĕсенчен пĕри цех начальникĕ И. Семенов юлташ, тепри смена мастерĕ А. Семенова юлташ. Çак юлташсем хăйсен задачисене лайăх ăнланса илнĕ. Çавăнпа вĕсене иккĕшне те Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕ хисеплĕ грамота парса наградăланă. Кусемсĕр пуçне цехра Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕ хисеплĕ грамота парса наградăланă 3 столяр ĕçлет. Коммунистсем И. Семеновпа Н. Лазарев юлташсем ертсе пыракан цехсем 1940 çулти плана 102-шер процент тултарчĕç. Вĕсен цехĕсенче ĕçсене йĕркелессишĕн, рабочисен ĕç тухăçлăхне хăпартассишĕн, социализмлă ăмăртупа стахановла движенине сарса пырассишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ. Лазарев юлташ начальник пулса ертсе пыракан цехри рабочисемпе работницăсенчен çурри ытла стахановецсемпе стахановкăсем шутланаççĕ. Цех хăйĕн ĕçĕнче ĕлкĕрсе пырать. Лазарев юлташ цехри машинăсен вăйĕпе пĕтĕмпех усă курма тăрăшать.

Ремонтно-механически цехра механик пулса ĕçлекен М. Данилов юлташ ĕçне уйрăмах ырлама тивет. Данилов юлташăн лайăх ĕçне февралĕн 16-мĕшĕнче пулса иртнĕ пуху та ырласа хăварнă. Мĕншĕн тесен Данилов юлташ спортинвентарь фабрикине ĕçлеме кĕриччен, 1939 çулта, станоксем тĕрлĕрен сăлтавсене пула, 3819 сехет ĕçлемесĕр ларнă. Данилов юлташ фабрикăна пырсан кĕске вăхăт хушшинчех вăл станоксене юсаса пĕтернĕ. Ывăçа машинăсемпе каскаласа ĕçлекен цехра станоксене уйрăм мотор çине куçарнă, ремонтно-механически цехра 2 станока уйрăм мотор çине куçарнă тата электросварочнăй аппарат лартнă.

Производствăра ытти коммунистсем те начар мар ĕçлеççĕ.

Пĕр сăмахпа каласан, спортинвентарь фабрикинчи коммунистсем производствăра аван ĕçлесе пыраççĕ. Фабрика 1940 çулти производствăллă плана 102 процент, 1941 çулти январь уйăхĕнчи плана 102,1 процент тултарчĕ. Çаксене кура фабрика малашне тата лайăхрах ĕçлеме пултарать, тесе шутлама май пур. Вăрман касса турттарас тĕлĕшпе тÿлевлĕ повинность тунă хыççăн фабрикăна чĕртавар йĕркеллĕ килсе тăма пуçларĕ. Анчах çапла пулсан та фабрика ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференци решенийĕсене пурнăça кĕртме пуçламан-ха. Кунта кунсерен график тăрăх ĕçлесси халĕ те çук.

Спортинвентарь фабрикинчи коммунистсем ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференци решенийĕсене сÿтсе-явнă. Ун чухне вĕсем партконференцинче кăтартнă ситменлĕхсем: тасамарлăх, плана пĕтĕмĕшле тултарни, топливăна ытлашши расходлани, чĕртаварпа пĕлсе усă курманни, браксем пулни, ĕç укçи тÿлес ĕçри йĕркесĕрлĕхсем, ĕç дисциплинине пăсни т. ыт. те спортинвентарь фабрикинче те пуррине палăртнă.

Спортинвентарь фабрикинчи парторганизаци ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсене халĕ пурнăça кĕртме тытăнмалла.

Т. КОЖИН.

Ялхуçалăх институтĕнчи коммунистсен пухăвĕ

Çак кунсенче ялхуçалăх институтĕнчи коммунистсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцин решенийĕсене сÿтсе-яврĕ. Пухура 25 çын пулчĕç, 10 çын пренире тухса каларĕç.

Пуху активлăн иртрĕ. Докладчик Любимов юлташ та, пренире тухса калакансем те конференци решенийĕсене пурнăçлас тĕлĕшпе паха сĕнÿсем пачĕç, парторганизацие дирекцин ĕçĕсене критиклерĕç.

Андреев юлташ тырпул тухăçне ÿстермелли майсем çинче чарăнса тăчĕ.

— 1941 çулта кирек мĕнле услови пулсан та вăтам шутпа гектартан 16—17 центнер тĕштырă туса илме май пур, — тет вăл. — Çакна пурнăçлама икĕ услови кăна кирлĕ: çĕре лайăх, тарăн сухаласа çемçетесси. Пирĕн чылай колхозсенче 11—13 сантиметр тарăнĕш сухалаççĕ те, вара 22—23 сантиметр тарăнĕш сухаланă, тесе акт çыраççĕ. Наркомземри уйрăм работниксем çак актсене ĕненсе лараççĕ, вырăнсенче тĕрĕслени çук. Çакăн хыççăн вара трактористсем те «эпир горючи перекетленĕ» тесе мухтанма пăхаççĕ. Çĕре лайăх, тарăн сухаласа çемçетсен тырпул тухăçне 15—20 процент таран хăпартма пулать. Иккĕмĕш услови, вăл — çĕре вырăнти удобренипе çемçетесси тата ку удобренипе тĕрĕс усă курасси. Уйрăм колхозсем тислĕкпе тĕрĕс усă курмаççĕ, нумай колхозсенче навозохранилищесем çук.

Республикăри колхозсенче тырпул тухăçне хăпартас ĕçре ялхуçалăх институчĕ те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çавăнпа та Яковлев юлташ студентсене производствăллă воспитани парасси çинчен тĕрĕс кăтартать. Юлашки вăхăтра партипе правительство ялхуçалăх ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе татăклă задачăсем кăларса тăратрĕç. Анчах, институтри студентсем час-часах пурнăçран юлса пыраççĕ. 4-мĕш курсри хăшпĕр студентсем ЦК ВКП(б) тата СССР Совнаркомĕ Украина ССР тăрăх тырпул тухăçне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстернĕшĕн колхозниксене ĕçкунĕ хушса парасси çинчен йышăннă постановлени çинчен пĕлмеççĕ, ку ыйту пирки Хрущев юлташ докладне те вуламан.

Пренире тухса каланă юлташсенчен чылайĕшĕ институтри тасалăх тата йĕркелĕх çинче чарăнса тăчĕç. Институтра студентсем табак туртаççĕ, урайне сураççĕ. Институт руководстви çак йĕркесĕрлĕхсемпе çителĕклĕ кĕрешсе пымасть.

Ялхуçалăх машинисене сыхласа усрасси те питех япăх. Нумай машинăсем шыв çинче лараççĕ, тутăхаççĕ, пăсăлаççĕ.

Глухов юлташ учхоз ĕçне критиклерĕ. Учхозăн тырпул тухăçне ÿстерес тĕлĕшпе пример кăтартмалла. Анчах, йăлтах урăхла, тырпул тухăçне ÿстерес тĕлĕшпе учхоз яланах республикăри колхозсенчен кая юлса пырать. Мĕншĕн тесен кунта агротехника кăтартăвĕсене пурнăçласа пымаççĕ, ăшăх сухалаççĕ. Хальхи вăхăтра пĕтĕм республика çуракине хатĕрленет, учхозра васкамаççĕ. Ялхуçалăх машинисене юсаса пĕтермен.

Институт умĕнче ялхуçалăхĕ валли пысăк квалификациллĕ специалистсем хатĕрлес задача тăрать. Çавăнпа та вĕренÿ пахалăхĕ, дисциплина çине тĕплĕн çавăрăнса пăхмалла.

Пренире тухса каланă юлташсем çавăн пекех ытти ситменлĕхсене те палăртрĕç. Çапах та кунта критика çителĕксĕр, хăшпĕрисем критикăпа самокритикăна килĕштермеççĕ. Ыйтусене çирĕппĕн, тарăннăн лартни çук.

Пуху конференци решенийĕсене ырларĕ. Коммунистсем конференци решенийĕсене тĕплĕн вĕренсе, вĕсене пурнăçлас тĕлĕшпе татăклă решени йышăнчĕ.

ПЕРЛОВ.

Коммунистсем пример кăтартаççĕ

ÇĔРПУ. Первомайск ялсоветĕнчи кандидатсен группи парти членне 2 çынна тата 5 кандидата пĕрлештерсе тăрать. Кандидатсен группине виçĕ уйăх каялла кăна организациленĕ. Кандидатсен группи хăйĕн ĕçне начар мар туса пырать. Кашни коммунистăн уйрăм порученисем пур. Вĕсем хăйсене шанса панă порученисене вăхăтра пурнăçлаççĕ. Кузьмин коммуниста агитколлектива ертсе пыма хушнă. Агитколлектив хăйĕн ĕçне план тăрăх туса пырать. Агитаторсене уйрăм бригадăсем çумне çирĕплетсе тухнă. Агитколлектив хăйĕн ĕçне ялти интеллигенцине анлăн явăçтарнă. Боярский, Иванов тата Титов юлташсем вулакан лекцисемпе калаçусене колхозниксем тимлĕн итлеççĕ. Мĕншĕн тесен, вĕсем калаçусене вырăнти фактсемпе тата умра тăракан задачăсемпе çыхăнтарса ирттереççĕ.

Максимов юлташ темиçе çул хушши ĕнтĕ ялсовет исполкомĕн председателĕ пулса ĕçлет. Ялсовечĕ пур ĕçсемпе те малта пырать. Пĕррĕмĕш кварталта укçа-тенкĕ пухмалли плана мартăн 1-мĕшне 86 процент тултарнă. Ялсоветĕнчи «Ильич» тата Леваневский ячĕпе тăракан колхозсем çуракине лайăх хатĕрленеççĕ. Вулав çурчĕн заведующине Титов юлташа ĕçе лайăх туса пынăшăн райçутĕç панĕ тата Чăваш АССР Çутĕç Халăх Комиссариачĕ темиçе хутчен те премиленĕ.

Ĕçри çитĕнÿсемпе пĕрлех ситменлĕхсем те пур-ха. Кандидатсен группинчи 7 çынтан иккĕшĕ кăна «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе пĕтернĕ. Ыттисем вара парти историне çине тăрса вĕренме тытăнман.

Н. МИРОНОВ.

Чăваш АСС Республики 1941 çулти ялхуçалăх ĕçĕсен государство планне чи лайăх тултарассишĕн Мордва тата Мари АСС Республикисемпе социализмлă ăмăртăва тухса хăй çине илнĕ обязательствăсем

Большевикла парти, Совет правительстви тата Сталин юлташ хăй тăрăшнине пула, Чăваш, Мордва тата Мари АСС Республикисенчи колхозсем сталинла виççĕмĕш пятилетка çулĕсенче колхозсене организаципе хуçалăх тĕлĕшĕнчен çирĕплетес, тырпул тухăçлăхне ÿстерес, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен фермăсене аталантарас, обществăллă фондсем тăвас тата колхозлă хресченсен пурнăçпа культура шайне ÿстерес тĕлĕшпе чылай пысăк çитĕнÿсем турĕç.

Коллективлă ĕç, вăйлă машина техники, малта тăракан агрономи тата зоотехника наукисене ĕçе кĕртни пирĕн çĕршыври колхозсемпе совхозсене халичченхи пулман пысăк тухăçлă тырпул туса илме, йышлă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетме май парать. Ялхуçалăхĕнче малта пыракансем çĕнтерĕвĕсене 1939—1940 çулсенчи Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче яр-уççăн кăтартса панă. Кашни колхозникăн, колхозницăн, машинно-тракторнăй станцисенчи тата совхозсенчи мĕнпур работниксен, ялхуçалăхĕнчи мĕнпур специалистсен чыслă ĕçĕ вăл — виççĕмĕш пятилетка планĕн заданисене тултарассишĕн кĕрешĕве çĕнĕ çĕкленÿпе пуçарса пырасси пулать.

Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партин XVIII съезчĕн историллĕ решенийĕсене пурнăçа кĕртсе пырса, Чăваш Автономлă Советлă Социализмлă Республикинчи совхозсенчи, машинно-тракторнăй станцисенчи рабочисем, колхозниксемпе колхозницăсем, ялхуçалăхĕнчи специалистсем 1941 çулти ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн ирттерес, обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана тултарас, государство умĕнчи обязательствăсене срокчен тултарас, колхозсене, совхозсене, машинно-тракторнăй станцисене тата ялхуçалăхĕнче малта пыракансене Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкине сарлакан хутшăнтарас тесе Мордва тата Мари республикисемпе социализмлă ăмăртăва тухса, хăйсем çине çакнашкал обязательствăсем илеççĕ:

1. Вăтам шутпа гектартан пур тĕрлĕ тĕштырăсем 13 центнер туса илмелле;

Çĕрулми 115 центнер;
Йĕтĕн сÿсĕ 3,7 цент.;
Кантăр сÿсĕ 4,7 цент.;
Махорка 17 цент.;
Выльăх апачĕлĕх тымар-çимĕçсем 250 центнер туса илмелле;
Люцерна тата клевер вăрри 1,6 центнер;
Помидор, хăяр, кишĕр 150 цент.;
Сухан 110 цент.;
Купăста 250 цент.;
Садсенчи çимĕçсемпе çырласем 30 центнер туса илмелле.

2. Машинăсемпе тракторсен паркĕпе усă курас тĕлĕшпе çак показательсене пурнăçа кĕртмелле:

а) кашни тракторпа, авăн çапнине кĕртмесĕр, пур уйрăм ĕçсем тăрăх плана тултарнă чухне çакăн чухлĕ ĕçлемелле (çемçе суха çине куçарса):

Газогенераторнăй «СТЗ-НАТИ» тракторпа 620 гектар;
Корбюраторнăй «СТЗ-НАТИ» тракторпа 850 гектар;
«СТЗ-ХТЗ» тракторпа 500 гектар;
«У-2» тракторпа 250 гектар;
15 лаша вăйлă тракторпа 410 гектар;

3. Ĕç тухăçлăхне ÿстернипе тата трактор паркĕпе пĕлсе усă курнипе планпа пăхнинчен чакармалла:

а) горючи расходне 3 проц.;
б) ĕçсене тума ларакан хака 5 проц.;

4. Ялхуçалăх машинисене юсаса пĕтермелле:

а) тракторсене апрелĕн 1-мĕш тĕлне;
б) комбайнсене, молотилкăсене тата уборка вăхăтĕнче кирлĕ машинăсене июнĕн 1-мĕш тĕлне.

5. Пысăк тухăçлă тырпул туса илес шутпа 1941 çулта сахалтан та çакăн пек агротехникăллă мероприятисене туса иртермелле:

а) 200 пин гектар çинче юр тытмалла;
б) 4800 пин тонна тислĕк кăлармалла, вăл шутран хĕллехи тата çурхи вăхăтра 3000 пин тонна;
в) çĕре çемçетме 800 пин тонна торф хатĕрлемелле;
г) ир акакан пучахлă тырăсемпе пăрça йышши культурăсене 5—6 кунта акса пĕтермелле;

Махоркăна 10—12 кунта лартмалла.

7. Кашни колхозра, совхозра вăрлăх участокĕсене пур культурăсем тăрăх та чи паха сортлă вăрлăхсемпе акмалла.

8. Яровизациленĕ вăрлăхпа акмалла:

а) тĕштырă культурисем 100.000 гектар;
б) çĕрулми 500 гектар.

9. Çурхи тата кĕрхи культурăсене пĕтĕм лаптăк çинче ретлĕн акмалла.

10. Кĕрхи тырă калчисене 1.500 пин гектар çинче сÿремелле.

11. 1941 çулта кашни колхоз пахча-çимĕçсем лартмалли плана тата парникпа теплица хуçалăхĕн планне тултармалла пултăр:

а) 18 пин рама парниксем пулмалла;
б) 5 пин рама çĕнĕ строительство;
в) махорка калчисене çитĕнтерме 13 пин рама парник тумалла;
г) 1 пин тăваткăл метр теплицăсем тумалла.

12. Çакăн чухлĕ лаптăк çинче лартмалла:

а) садсем 600 гектар;
б) ягодниксем 150 гектар;
в) колхозсенче çимĕç йывăççисемпе çырла питомникĕсем 23 гектар тумалла;
г) колхозниксен пахчисенче çимĕçсем паракан йывăççем 300 пин штука лартмалла.

13. Çурхипе кĕрхи тырăсене 50 пин гектар çинче апат памалла.

14. Акнă лаптăксене 500 гектар çинче шăвармалла.

15. Таса çĕртме сухине июнĕн 15-мĕш тĕлне пĕтĕм лаптăкĕпех сухаласа пĕтермелле.

16. Тырпулсене уйран пуçтарса кĕме тытăнас умĕн 5 кун малтан пысăк пахалăхпа утă çулса пуçтарса кĕмелле.

17. Тырпулсене уйран пуçтарса кĕме тытăниччен:

а) комбайнпа вырнă тырра тăкма тата типĕтме МТС ĕçлесе тăракан мĕнпур колхозсене лупасайсем тумалла;
б) витнĕ итемсем 2639 итем тумалла.

18. Тырпулсене çак срокенче пуçтарса кĕмелле:

а) кĕрхи тырăсене 5—6 кунта;
б) çурхи тырăсене 5—6 кунта;
в) пăрçа йышши культурăсене 2—3 кунта.

19. Тырпулсене вырма тухнă хыççăн 5 кунтан кая юлмасăр вырнă тырра капана хывма тытăнмалла, вырса пĕтернĕ хыççăн 10 кунтан кая юлмасăр пĕтĕм тырпула капана хывса çитермелле.

20. Тырпулсене вырма тухнă хыççăн 3 — 5 кунтан авăн çапма тытăнмалла тата пĕтĕм тырпула ноябрĕн 1-мĕшĕнчен кая юлмасăр çапса пĕтермелле.

Вăрлăхлăх акнă курăксене пуçтарса кĕнĕ хыççăн 20 кунран кая юлмасăр çапса пĕтермелле.

21. Мĕнпур колхозсенче мĕн чухлĕ тухăç илнине бригадăсем тăрăх, культурăсем тĕлĕшпе — звеносем тăрăх тĕрĕс шута илмелле.

22. Техникăллă культурăсене çакăнта кăтартнă срокенчен кая юлмасăр пуçтарса кĕмелле:

а) йĕтĕне 4—5 кунта татмалла;
б) кантăр пусине 8 кунта татмалла;
в) октябрĕн 10-мĕш тĕлне кантăр хутса пултармалла;
г) сентябрĕн 1-мĕш тĕлне йĕтĕн уламне сарса йĕпетсе çитермелле;
д) сентябрĕн 10-мĕш тĕлне махорка пуçтарса кĕмелле.

23. Кĕрхи тырăсене пысăк пахалăхпа, агротехникăн чи лайăх срокĕсенче, августăн 27-мĕшĕнчен кая юлмасăр акса пĕтермелле.

24. Мĕнпур колхозсенче государство умĕнчи обязательствăсене: тĕштырă тăратассине, ссудăна каялла тавăрса парассине, натуроплата, техникăллă культурăсем парассине, пахча-çимĕçсемпе çĕрулми тăратассине срокчен тултармалла.

25. 1942 çулта вăйлă тырпулшăн кĕрешес тĕлĕшпе октябрĕн 10-мĕш тĕлне:

а) 250 пин гектар кĕрхи çĕртме тумалла;
б) çав срок тĕлнех 20 пин гектар хура çĕртме тумалла.

26. Ишĕлекен çырмасене ишĕлме парас мар тата тăпрана юхтарса каяссине чарас шутпа колхозсенче çаксене тумалла:

а) ишĕлекен çырмасенче 1000 вырăнта çатансемпе пĕвелемелле;
б) ишĕлекен çырмасенче 500 вырăнта тăпрапа плотинăсем тумалла;
в) айлăм вырăнсемпе çырмасенче 245 гектар çине йывăççем лартмалла.
г) проект тăрăх яланлăх 35 плотина тумалла.

27. Кашни тракторнăй бригадăра, çавнашкалах колхозри тата совхозри уйхир станĕсенче культурăллă лайăх йĕркеленĕ вагон пĕрререн кая мар пулмалла, вĕсем пĕтĕмпе 297 вагон пулмалла.

28. Ялхуçалăх ĕçĕсем пынă вăхăтра колхозсенче, совхозсенче ача яслисем, ача площадкисем, ача сачĕсем организацилемелле, вĕсем пĕтĕмпе 1300 пулмалла. Вĕсем валли лайăх вĕрентсе хатĕрленĕ руководительсем, культурăпа йăла инвентарĕсем тата апат-çимĕç уйăрмалла.

29. Государствăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана кашни колхозра тултармалла, республикăра обществăллă выльăх-чĕрлĕхсен хисепне çакăн чухлĕ ÿстермелле:

а) лашасем 5,7 проц.;
б) мăйракаллă шултра выльăхсем 28,2 проц.;
вăл шутран ĕнесем 30,0 процент;
в) сыснасем 54,8 проц.;
г) сурăхсем 41,5 проц.;
д) 1942 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне кроликсен фермисем 31 ферма пулмалла, вĕсенче кроликсен хисепне 1000 пуçа çитермелле;
е) 1942 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне кайăк-кĕшĕк фермисем 1686 ферма пулмалла, вĕсенче кайăк-кĕшĕксен хисепне 200.000 пуçа çитермелле;
ж) тискер-кайăксем ĕрчетекен фермăсенче вĕсен хисепне 165 пуçа çитермелле;
з) хурт-хăмăр çемйисен хисепне 60.000 çемьене çитермелле.

30. Çулталăк хушшинче:

а) сăвакан кашни ĕнерен 1100 литртан сахал мар сĕт суса илмелле;
б) кашни сурăхран 2,3 килограмм çăм касса илмелле.

31. Çамрăк выльăхсене çакăнта кăтартнинчен кая мар илсе пăхса çитĕнтермелле:

кашни 100 ĕнерен 85 пăру;
кашни 100 сурăхран 105 путек;
кашни 100 кĕсререн 60 тиха;
кашни сысна аминчен 11 çăвăр;
кашни кролик аминчен 10 çăвăр

32. Выльăхсен ăратлăхне лайăхлатас шутпа метизаци тумалла:

а) мăйракаллă шултра выльăхсем 27500 пуç;
б) кĕсресем 19500 пуç;
в) сурăхсем 30000 пуç.

33. Искусственнăй майпа пĕтĕлентермелле:

а) кĕсресем 5200 пуç;
б) ĕнесем 16600 пуç;
в) сурăхсем 60000 пуç.

34. 80000 тоннăран кая мар силос хывмалла.

Вăл шутран кашни колхозăн силос хывмалли плана:
июлĕн 20-мĕшне 60 проц.;
октябрĕн 1-мĕшне 100 проц. тултармалла.

35. Выльăх-чĕрлĕхсем валли витесем тумалли плана октябрĕн 1-мĕшне тултармалла.

36. 1941 çул хушшинче тĕрлĕрен шкулсемпе курссенче ялхуçалăх кадрĕсене çакăн чухлĕ вĕрентсе хатĕрлемелле:

а) МТС механикĕсем 60 çын;
б) тракторнăй бригадăсен бригадирĕсем 60 çын;
в) комбайнерсем 50 çын;
г) пур йышши тракторсем валли те трактористсем 850 çын;
д) шоферсем 90 çын;
е) производствăран уйăрмасăр хĕрарăм-трактористкăсем 300 çын хатĕрлемелле;
ж) ветфельдшерсем 180 çын;
з) искусственнăй майпа пĕтĕлентерес ĕçĕн техникĕсем 60 çын;
л) массăллă-квалификациллĕ кадрсем хатĕрлемелле.

37. Пур колхозсенче те выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе ветеринарипе профилактикăллă мĕнпур мероприятисене йĕркеллĕ пурнăçа кĕртсе пымалла.

38. Социализмлă ăмăрту договорне пурнăçа мĕнле кĕртсе пынине виçĕ хутчен: çуракине вĕçленĕ хыççăн, тырпулсене уйран пуçтарса кĕнĕ вăхăтра тата Сталинла Конституци кунĕ тĕлне тĕрĕслемелле.

«Социалистическое земледелие» хаçат редакцинчен социализмлă ăмăртăвăн арбитрĕ пулма ыйтас.

Çирĕп тухăçлă тырпул туса илес, выльăхсен продуктивлăхне ÿстерес, колхозсене малашне те организаципе хуçалăх тĕлĕшĕнчен çирĕплетсе пырас шутпа районсем, колхозсем, совхозсем, МТС-сем, бригадăсем, звеносем, колхозниксемпе колхозницăсем, рабочисем тата ялхуçалăхĕнчи специалистсем хушшинче социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пырар.

Çамрăк выльăхсене лайăх йышăнса илмелле

ЕЛЧĔК. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозăн выльăх-чĕрлĕхĕ йышлăн ĕрчет. Колхозăн ĕне, сысна, сурăх тата чăх-чĕп ферми пур. Ферма заведующийĕ Плотников юлташ хăйĕн ĕçне пит юратать. Вăл выльăхсене вăхăтра апатлантарма, шăварма, вăхăтра уçăлтарса çÿреме йĕрке тунă, ферма работникĕсем çав йĕркене çирĕп пăхăнса ĕçлеççĕ. Выльăх витисем çутă, ăшă, таса. Пăру тата сысна витисене кашни кунах вĕри кĕл шывĕпе çуса тăраççĕ, кунсăр пуçне тата час-часах дезинфекцилеççĕ.

Январь уйăхĕнче 12 пăру çуралнă. Вĕсем пурте сывă. П. Сапожников пăрусене пит те тимлĕн пăхать. Çавăн пекех Скрипкин конюх та хăйĕн ĕçне пит юратать. Вăл пăхакан тихасем хĕле кĕнĕренпе сивĕ шыв ĕçсе курман.

Колхозра зооветкружок ĕçлет. Ăна ветфельдшер Константинов юлташ ертсе пырать. Фермăра ĕçлекенсем «КИМ» колхозри ферма работникĕсемпе ăмăртаççĕ. Калас пулать, «КИМ» колхоз начаррисен ретĕнче мар. Агротехникăллă мероприятисене вăхăтра туса пырать. Тырпул тухăçĕ ку колхозăн пĕчĕккĕ мар. Вăл ку тĕлĕшпе ытти колхозсенчен малта. Ĕçкунĕ тăрăх колхозниксене çулленех 4—5 килограмран кая мар тÿлеççĕ. Çапла пулин те, колхоз выльăхсене йĕркеллĕ пăхса усрас тĕлĕшпе мĕн кирлисене пурне те туса çитермен-ха.

«Красные Темуши», «Комбайн», «Красный партизан» колхозсем тата Сталин ячĕпе тăракан колхоз та кăçал çамрăк выльăхсене йышăнса илме начар хатĕрленнĕ пулнă. «Красные Темуши» колхозра ăшă вите туман пирки сысна çурисем шăнса вилни те пулнă.

«Комбайн» колхозра пĕтĕ сурăхсене вăхăтра апатлантарман, вăхăтра шăварман. Вĕсене такасемпе пĕрлех хупса усранă. Çавна пула акă мĕнле ĕçсем килсе тухнă кунта: пĕр пĕтĕ сурăхне така тĕксе вĕлернĕ, 2 сурăх путек пăрахнă.

«Красный партизан» колхозра пĕр пĕчĕкçĕ пÿлĕмре 26 сысна çури, 7 путек, 1 пăру усраççĕ. Çав пÿлĕмрех выльăхсем валли апат пĕçереççĕ, шыв ăшăтаççĕ. Çавăнтах ферма работникĕсем пурăнаççĕ. Çавăн пек условире çамрăк выльăхсене йĕркеллĕ пăхса усрама питех те хĕн. Ферма работникĕсем тăрăшса ĕçленипе кăна çамрăк выльăхсем вилесрен сыхланса юлаççĕ. П. Кожевников юлташ сысна çурисене пит те тимлĕн пăхать. Унăн икĕ сысна ами 13-шер çăвăр çăвăрланă. Сысна амисен сĕт çитмест. Кожевников юлташ сысна çурисене кашни икĕ сехетрех соскăпа ĕне сĕчĕ парса ĕмĕртет. Колхоз правленийĕн ăна пулăшас пулать. Чылай колхозсенче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçри работниксене хисеплеме вĕренсе çитмен-ха, вĕсене час-часах улăштараççĕ. Тимирязов ячĕпе тăракан колхозра иртнĕ çулта выльăх-чĕрлĕх пăхакансене 50 çын ытла улăштарнă.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре çирĕп кадрсем кирлĕ. Ĕçĕн ăнăçлăхĕ кадрсенчен килет. Халĕ колхозсенче выльăх-чĕрлĕх йышĕ ÿссе пырать. Кашни кун çамрăк выльăхсем хутшăнаççĕ. Картиш тулли выльăх-чĕрлĕх пултăр тесен çамрăк выльăхсене лайăх кĕтсе илмелле, вĕсене пĕчĕкренех аван пăхса усрамалла.

А. УЛЕНДЕЕВ.

Елчĕк райçĕрĕç пайĕн старший ветврачĕ.

Ĕç кунĕпе туллин усă курар

СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ «Сакăр сехетлĕ ĕç кунĕ çине, çичĕ кунлă ĕç эрни çине куçасси çинчен тата рабочисемпе служащисене предприятисемпе учрежденисенчен хăйсен ирĕкĕпе тухса кайма чарасси çинчен» 1940 çулти июнĕн 26-мĕшĕнче Указ кăларнăранпа 8 уйăх ытла иртрĕ. Çак Указа пурнăçласа пынипе предприятисемпе учрежденисем ĕç дисциплинине чылаях лайăхлатрĕç. Ĕç тухăçлăхне кулленех ӳстерсе пыраççĕ. Прогулсен хисепĕ те нумай чакрĕ.

Анчах хăшпĕр предприятисемпе учрежденисем ĕç кунĕпе туллин усă курас тĕлĕшпе кирлĕ пек ĕçлемеççĕ. Рабочисемпе служащисем хушшинчи воспитани ĕçне начар организациленĕ. Çакăн пирки ĕçе кая юлса пыракансем пур, хăшпĕр çĕрте прогулсем те палăраççĕ.

Ĕç вăхăтĕнче пухусем, ларусем тата канашлусем туса ирттерни предприятисемпе учрежденисен ĕçĕнче пысăк чăрмав кӳрет. Анчах çакна хăшпĕр обществăллă организацисем тивĕçлипех ăнланса илмен-ха. Вĕсем пухусемпе канашлусене— час-часах ĕç вăхăтĕнче ирттереççĕ, унта рабочисемпе служащисене чĕнеççĕ. Çакăн пек тунипе рабочисемпе служащисем производствăра кунĕ-кунĕпех ĕçлеймеççĕ. Пухусене кирлĕ мар ыйтусемпе ирттерни те пулнă.

Шупашкар, Çĕрпӳ тата Чкаловски районсенчи организацисем ĕç вăхăтĕнче пухусемпе канашлусем ирттерес енчен уйрăмах палăрса тăраççĕ. Çак районсенчи ялсоветсемпе колхоз председателĕсем район центрĕнче ирттерекен пухусене, канашлусене тата ларусене çӳренипех ĕç вăхăчĕ иртсе каять, теççĕ. Чăнах та çавăн пек, колхоз тата ялсовет председателĕсем хăйсен ĕçĕсене йĕркеллĕ туса пыраймаççĕ. Районри организацисем вырăнсене кайса практикăллă кăтартусем парса сахал пулăшаççĕ. Вĕсем хăйсен ĕçне пухусем, канашлусем тата ларусем урлă çеç туса пыраççĕ.

Пĕр организаци ирттерекен канашлусенчен ытти организацисен руководителĕсем те юлмаççĕ. Аш-какай, сĕт-çу, сӳс-кантăр, пахча-çимĕç хатĕрлекен конторăсен, çулйĕр, сывлăх, çĕрĕç, финанс пайĕсен заведующийĕсем, МТС директорĕсем т. ыт. пĕр канашлуран та юлмаççĕ. Канашлусенче сăмах тухса калаççĕ те, лăпланса лараççĕ, вырăнсене сахал тухса çӳреççĕ.

Ĕç вăхăтĕнче канашлусем ирттерни республика центрĕнчи хăшпĕр организацисем енчен те палăрать. Осоавиахим Центральный Совечĕ кун пек канашлусене час-часах туса ирттернĕ. Çавăн пекех кунта президиум ларăвĕсене те ĕç вăхăтĕнчех ирттерни те пулнă. Ларусене ĕç вăхăтĕнче тума юраманни çинчен кăтартса парсан вĕсем кăмăлсăр пулаççĕ.

Медсантруд профсоюзĕн обкомĕ те хăйĕн ларăвĕсене час-часах ĕç вăхăтĕнчех ирттерет. Ку ларусене районсенчи медработниксене чĕнеççĕ. Мартăн 3-мĕшĕнче Улатăр райкомĕн председательне отчетпа чĕннĕ пулнă. Профсоюз ĕçне канцеляринче ларса ертсе пыма тăрăшаççĕ. Обкомра ĕçлекенсем районсенчи комитетсене вырăнсене тухса пулăшмаççĕ.

— Канашлу пухасси çинчен эпир Наркомздравпа килĕшнĕ. Ĕç вăхăтĕнче ирттернишĕн пăшăрханмалли çук, — теççĕ Медсантруд обкомĕнче ĕçлекенсем.

ВЦСПС кăтартса панă тăрăх, профсоюз обкомĕсенче каçхине дежурнăйсем пулмалла. Анчах çак йĕркене хăшпĕр профсоюз обкомĕсем пăхăнмаççĕ. Профсоюз членĕсем ĕç хыççăн ĕç укçи, чирленĕ вăхăтшăн пособи илес т. ыт. ыйтусемпе те обкомсене пыраççĕ. Дежурнăйсем çук пирки рабочисен ыйтăвĕсене татса паракан никам та çук. Çавăн пирки профсоюз членĕсем обкомсене усăсăрах пырса каяççĕ.

Наркомсобес çумĕнче пенси парас ĕçсене пăхса тухакан комисси ĕçлет. Çак комисси те ларусене ĕç вăхăтĕнчех ирттерет. Урăх учрежденисенче ĕçлекен комисси членĕсем ларусене ĕç вăхăтĕнче çӳренипе производствăри хăйсен ĕçĕсене пурнăçлаймаççĕ.

Ĕç вăхăчĕпе туллин усă курас тĕлĕшпе лайăх ĕçлекен организацисем çук мар. Ĕçсынни депутачĕсен Куславкка район Совечĕ ку енчен уйрăмах аван ĕçлет. Кунта канашлусене, пухусене ĕç пĕтерсен ирттереççĕ. Çакăн пек ĕçлени предприятисемпе учрежденисене пулăшса пыма май парать.

Район совет председателĕн заместителĕ Белов юлташ каланă тăрăх, халиччен унта та канашлусене ĕç вăхăтĕнче ирттернĕ. Çав вăхăтра районри организацисенче ĕçлекенсем иртен пуçласа каçченех пухусенче тата канашлусенче пулнă. Çак çитменлĕхсене вĕсем вăхăтра пĕтерчĕç.

Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци йышăннă решенисем тăрăх, предприятисемпе учрежденисенчи рабочисемпе служащисен обществăллă организацисем хушакан ĕçсене ĕç пĕтернĕ хыççăн çеç тумалла. Çак йĕркене обществăллă организацисен çирĕппĕн пурнăçласа пымалла.

С. АСТАФЬЕВ.

* * *

Комсомол организацийĕсен колхозсене кулленех пулăшмалла

ВĂРМАР. Районра комсомолецсем 938 çын шутланаççĕ, вĕсенчен нумайĕшĕ колхозсенче ĕçлеççĕ. Комсомолецсем хăйсен задачисемпе обязанноçĕсене ăнланса илсе, колхозсене куллен пулăшса пынă пулсан, паллах, колхозсем татах та лайăхрах ĕçленĕ пулĕччĕç. Анчах уйрăм вырăнсенче комсомол пуçламĕш организацисем хăйсен задачисене тĕплĕн ăнланса илеймен-ха. Вĕсем колхозсене организаципе хуçалăх енчен тĕреклетес, колхозниксем хушшинчи дисциплинăна çирĕплетес тĕлĕшпе начар ĕçлеççĕ, сахал пулăшаççĕ. Вăтакас колхозĕнчи пуçламĕш организацин пĕлтĕр 8 пуху пулса иртнĕ, çав пухусенче 20 ыйту лартса сӳтсе-явнă. Колхоз производстви çинчен тăватă ыйту кăна лартса сӳтсе-явнă. Комсомол организацин «Ленин çулĕпе» колхоза пулăшас тĕлĕшпе ытларах ĕçлемелле пулнă. Мĕншĕн тесен колхоз иртнĕ çулта начар ĕçленĕ. Колхозра ĕç вăйпе тĕрĕс организацилемен, агротехникăллă мероприятисене начар пурнăçа кĕртсе пынă. Çаксене пула колхозăн тырпул тухăçлăхĕ начар пулнă.

Шăхальри «Социализм» колхозри комсомол пуçламĕш организацийĕ те колхоза сахал пулăшать.

Комсомолецсен хăйсен ĕçри пуçарулăхĕсене вăйлатмалла, вĕсен хăйсен ĕçри примерĕ тăрăх колхозниксене вĕрентмелле. Çаксене тума колхозсенчи комсомолецсен политикăллă пĕлӳлĕхне ӳстермелле. Тупахри, Анаткасри, Вăтакасри чылай комсомолецсем хăйсен политикăллă пĕлӳлĕхне ӳстерес тĕлĕшпе ĕçлемеççĕ, парти историне вĕренмеççĕ.

Арапуç, Шутнерпуç, Ыхраçырми колхозĕсенче комсомол организацисем колхоз ĕçĕпе сахал интересленеççĕ. Комсомолецсем хушшинче колхоз производствине хутшăнманнисем те пур.

Колхозсенчи комсомол организацисен колхозсене кулленхи ĕçре, вăйлă тырпул туса илме, йышлă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетме, колхозри дисциплинăна çирĕплетме пулăшмалла. Комсомолецсен колхоз производствинче пример кăтартмалла.

И. ЗАЙЦЕВ.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Çĕмĕрлери ФЗО шкулĕнче вĕренекен отличник, электромонтерсен группинчи комсорг Владимир Кочетков осветительнăй щит умĕнче.

Г. КОСТИН фото-ӳкерчĕкĕ.

Хĕрлĕ Çар валли тивĕçлĕ пополнени хатĕрлер

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцинче тунă хăйĕн докладĕнче Г. Маленков юлташ промышленноçпа транспорт ĕçĕнчи çитĕнӳсене кăтартса панă май, çапла каланă: «Çĕнĕ техникăна алла илес ĕçĕн çитĕнĕвĕсем тата оборона промышленноçĕн ӳсĕмĕ Хĕрлĕ Çар тата Тинĕс-Çар Флочĕ кучухнехи тĕрлĕ йышши çĕнĕ хĕçпăшалсемпе техника тĕлĕшĕнчен пуянланассине нумаях çĕклеме пулăшрĕç».

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флотĕнче сложнăй техника пулни совет халăхĕнчен хутла лайăх пĕлекен тата çирĕп сывлăхлă пополнени хатĕрлеме ыйтать.

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ валли пултарулла пополнени хатĕрлессишĕн Шупашкар хула военкоматĕн кăна мар, парти, профсоюз тата комсомол организацисен те ответлă пулмалла. Халĕ тивĕçлĕ пополненине хатĕрлессишĕн ĕç хĕрсе пымалла. Кăçал призыва кĕрекенсем сывлăхлă, физически енчен çирĕп пулмалла.

Анчах, Шупашкар хулинче уйрăм призывниксене чирсенчен сыватасси начар пулса пырать-ха. Чирсенчен сыватакан учрежденисем ĕçе çине тăрса тытăнман. Уйрăм призывниксем те çак ĕç çине çиелтен пăхаççĕ, сывалма йĕркеллĕ çӳремеççĕ.

Политикăна лайăх ăнланакан пополнени хатĕрлес тесен, кăçал призыва кĕрекенсем хушшинче кулленех ĕçлемелле. Паянхи куна Шупашкарти призывниксенчен 8 çын хутла пĕлмеççĕ. Вĕсене хутла вĕрентме ятарласа пĕр группа организациленĕ. Анчах призывниксем вĕренме япăх çӳреççĕ. Сăмахран, М. Моисеев призывник «Кожупряжь» артельте ĕçлет, вăл вĕренĕве çӳремест, «Пекарь» артельте ĕçлекен Киселев та вĕренме тăрăшмасть. Тĕрĕссипе каласан, çак артельсенче призывниксем хушшинче ĕçлемеççĕ.

Шупашкар хулинче призывниксене вĕрентме тата сыватма условисем çителĕклĕ. Хулара призывниксем хушшинче ĕçлессине çӳлĕ пусăма лартмалла, унăн республикăри ытти районсене пример кăтартмалла. Чи малтанах комсомол организацисен призывниксем хушшинче оборона значокĕсен нормисене партарас тĕлĕшпе ĕçлемелле.

АСАФЬЕВ.

ВКП(б) Шупашкар хула комитечĕн инструкторĕ.

Пĕрремĕш кварталти финанс планĕпе бюджета срокра тултарас пулать

Кăçалхи пĕрремĕш кварталта хуçалăхпа культура строительстви енĕпе пит те пысăк ĕçсем туса ирттермелле. Çак кварталти бюджетăн пысăккĕшĕ 38 миллион тенкĕ. Вăл шутран социаллă-культурăллă мероприятисем валли 25 миллион тенкĕ хывмалла. Хуçалăхпа культура строительстви енĕпе туса ирттерме палăртнă чылай мероприятисем валли укçа тенкĕ вăхăтра тата çителĕклĕ парса тăмалла.

Строительство материалĕсене турттарма хĕллехи условисемпе туллин усă курас пулать. Унпа пĕрлех вырăнти промышленноçпа учрежденисем валли топливо, çуркуннехи шыв-шур пуçланиччен больницăсемпе ача-пăча учрежденийĕсем валли продовольствисем çителĕклĕ хатĕрлесе хумалла. Капитальнăй строительствăсене тума тытăнма тата çуртйĕрсене юсас ĕçе ăнăçлăн туса пыма халех хатĕрленсе çитмелле.

Çак мероприятисене пĕтĕмĕшпех тата вăхăтра ирттерес тесен район тата хула Совечĕсен, финанс оргăнĕсен бюджета, ялти бюджетран пуçласа республика бюджечĕ таранах, пысăк пахалăхпа тултарассишĕн большевикла кĕрешмелле.

СССР Финанс Халăх Комиссарĕ Зверев юлташ СССР Верховный Совечĕн VIII Сессийĕнче ССР Союзĕн 1941 çулти Государство бюджечĕ çинчен тунă хăйĕн докладĕнче çапла каланă:

«1941 çулти доходсем тăрăх 216 миллиард тенкĕ чухлĕ заданине пурнăçа кĕртес ĕç çакна тума хушать: наркоматсемпе хуçалăх организацийĕсен руководителĕсем производствăллă программăсене, продукцин хăйне ларакан хакне чакармалли заданисене тата накопленисен планĕсене çирĕппĕн тултарса пырассине пурнăçа кĕртмелле, хуçалăх оргăнĕсем те, ССР Союзĕн гражданĕсем те государство умĕнчи хăйсен укçа-тенкĕ обязательствисем тăрăх вăхăтра расчет туса пымалла.

Çавăн пекех тата государство бюджетне средствăсем мĕнле кĕрсе пынине вырăнти советсен исполкомĕсем сăнаса тăни, финанс планне ăнăçлăн тултарма практикăллă пулăшу пани кирлĕ».

Çакă вăл бюджета пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешес çĕрте программа пулса тăмалла, уншăн кашни руководителĕн, кашни гражданинăн хастарлăн ĕçлемелле.

Пĕрремĕш квартала кĕнĕренпе икĕ уйăх иртрĕ, анчах финанс планне тултарас ĕç питĕ япăх пулса пырать. Мартăн 1-мĕшне госдоходсен планне 67,7 процент, укçа-тенкĕ пухмалли плана 62,1 процент кăна тултарнă. Уйрăмăнах çаксем юлса пыраççĕ: культсбор укçине пухмалли плана 51,1 процент, единоличник хуçалăхĕсенчен илекен лаша налогне—28,3 процент, обязательнăй йĕркепе страховани укçине 55,1 процент кăна пухнă. Обязательнăй тӳлевсене халĕ те пухса пĕтермен. Перекет кассисен тата заем укçи пухас тĕлĕшпе ĕçлекен уполномоченнăйсем çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Çавăн пирки заем укçине пĕтĕмпе те 65,2 процент, уйрăмăн ялсем тăрăх 48,7 процент çеç пухнă. Чылай районсенче укçа-тенкĕне перекет кассинче усрани мĕн тери пысăк усă пани çинчен ĕçсыннисене ăнлантарса парас ĕçе çавтери начар туса пыраççĕ.

Финанс работникĕсем партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва хутшăнса хăйсем çине илнĕ обязательствăсене пурнăçа кĕртессишĕн начар кĕрешрĕç. Çакна калас пулать, хăшпĕр çĕрте укçа-тенкĕ парăмĕсене юриех тӳлесе татман единоличниксем пирки нимĕн тумасăр ирттерсе янисем час-часах тĕл пулкалаççĕ.

Чăн та, хăшпĕр районсем—Улатăр, Вăрнар, Элĕк, Калинински, Красноармейски, Кувакино, Çĕрпӳ, Шупашкар, Шăхасан районĕсем илнĕ обязательствăсене февралĕн 20-мĕшне тултарчĕç темелле. Анчах ку районсенче те финанс планне пур енĕпе те тултарса пырас тесен татах та лайăхрах ĕçлемелле. Уйрăмăнах заем, обязательнăй страховани укçине пухас, перекет кассине укçа хывакансен йышне ӳстерес, ирĕклĕ страховани ĕçне вăйлатас, госдоходсен планне тултарас тĕлĕшпе ытларах ĕçлес пулать, мĕншĕн тесен çак ĕçсем кая юлса пыраççĕ-ха.

Элĕк районĕ (райфинотдел заведующийĕ П. А. Семенов) пĕрремĕш кварталти финанс планне мартăн 1-мĕшне 94,9 процент, Калинински район (райфинотдел заведующийĕ И. А. Семенов)—89,1 процент, Шупашкар районĕ (райфинотдел заведующийĕ П. Т. Трофимов)—84,1 процент, Красноармейски район (райфинотдел заведующийĕ Игнатьев) — 81,4 процент тултарнă.

Малта пыракан районсемпе ялсовечĕсен ĕçĕ ыттисемшĕн те пример пулса тăмалла. Анчах, калас пулать, пирĕн малта пыракансен опычĕсене сарса пыни çук. Хăшпĕр районсенчи руководительсем финанс планне тултарса пырас тĕлĕшпе çине тăрса ĕçлемеççĕ, вĕсем вырăнти промышленность, промкоопераци, вăрман тата суту-илӳ организацийĕсем хăйсен производствăллă планĕсене, бюджета пурнăçа мĕнле кĕртсе пынине, тĕрлĕ тӳлевсене парса татас тĕлĕшпе мĕнле ĕçленине контроль туса тăмаççĕ. Ялсенче массăллă-агитациллĕ ĕçе анлăн сарса ярса, колхозниксемпе единоличниксене государство умĕнчи хăйсен обязательствисене пурнăçлама мобилизацилес вырăнне хăшпĕр районсенчи руководительсем пур ĕç те хăй тĕллĕн пулса пырасси çине шанса лараççĕ, хăшпĕр чухне тата налогсемпе ытти парăмсене юриех тӳлемесĕр тăракан единоличниксем пирки нимĕнле мерăсем те йышăнмаççĕ. Начар ĕçлени финанс планне тултарма май памасть — çакна кашни руководителĕн ăнланса илмелле.

Куславкка райфинотделĕ пĕрремĕш кварталти финанс планне мартăн 1-мĕшне 43,9 процент, госдоход енĕпе 64,6 процент кăна тултарнă. Çакă ĕнтĕ районри финанс пайĕн заведующийĕ Липатов юлташ тата район руководителĕсем финанс планне тултарас ĕçе хака хуманнинчен килнĕ. Укçа-тенкĕ пухас тĕлĕшпе район питех те кая юлса пырать пулсен та, кунта ĕçе урăхлатса çĕнетессишĕн тăрăшмаççĕ. Февраль уйăхĕн виççĕмĕш вунăкунлăхĕнче укçа-тенкĕ пухассипе мĕнпурĕ те 7,7 процент кăна ӳсĕм тунă тата государствăллă доходсене квартал пĕтиччен 467 пин тенкĕ илмелле пулсан, вунă кун хушшинче 40,0 пин тенкĕ анчах илнĕ. Финанс ĕçĕ çине çакăн пек пăхнă пирки Куславкка районĕнче учительсене, медицина работникĕсене ĕç укçи вăхăтра памаççĕ, бюджет тăрăх пăхнă чылай мероприятисене ирттерме укçа-тенкĕ парса тăрасси пурнăçа кĕрсе пымасть.

Финанс планне тултарас ĕçре республикăна каялла туртса пыракан районсем татах та пур. Çĕмĕрле, Йĕпреç, Тăвай, Шăмăршă, Советски, Комсомольски, Пăрачкав районĕсем укçа-тенкĕ пухас плана мартăн 1-мĕшне 47 процентран пуçласа 55 процент таран кăна тултарчĕç.

Квартал пĕтиччен шутлă кунсем çеç юлаççĕ. Район руководителĕсен, уйрăмăнах финанс работникĕсен укçа-тенкĕ пухас тата госдоходсен планне тултарас ĕçри çитменлĕхсене чи кĕске вăхăтра пĕтерсе, пĕрремĕш кварталти финанс планне ăнăçлăн тултарассишĕн большевикла кĕрешес пулать. Ялсенче массăллă-агитациллĕ ĕçе анлăн сарса ВКП(б) XVIII конференцийĕн тата СССР Верховный Совечĕн VIII Сессийĕн историллĕ решенийĕсене пурнăçа кĕртсе пыма кашни колхознике, единоличнике тата районри, ялти пĕтĕм актива мобилизацилемелле.

В. ТАВРИН.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Ишлей районĕнчи «Автогигант» колхозри доярка-ударница Ф. Ильина юлташ.

К. Бабаев фото-ӳкерчĕкĕ.

Машинăсене яланах юсавлă тытатпăр

(Çĕрпӳ р., „Ĕмĕт“ колхоз)

Колхозниксем тырпул тухăçне ӳстерес тата выльăх-чĕрлĕхрен пысăк тупăш илес тĕлĕшпе кăтартуллăн ĕçлеççĕ. Çулран çул çирĕпленсе тата вăйланса пырать колхоз. Çакна эпĕ 1929 çултанпа колхоз тимĕрçинче ĕçлесе лайăхах туйса илтĕм.

Халиччен тунă çитĕнӳсем колхозниксене татах та тухăçлăнрах ĕçлеме хавхалантараççĕ. Татах та пысăк çĕнтерӳсем тума ĕмĕтленеççĕ вĕсем. Паллах ĕнтĕ, ялхуçалăх машинисемпе ытти ĕç хатĕрĕсем юсавлă тата çирĕп пулмасан тухăçлăн ĕçлеме çук. Çакна эпир, колхоз тимĕрçисем, яланах асра тытма тивĕçлĕ.

Молотобоец И. Данилов юлташпа манăн умра кăçал питех те пысăк ĕçсем тăчĕç. Пур тĕрлĕ ялхуçалăх машинисене те вăхăтра юсаса çитермелле пулнă. Калас пулать, хамăр умра тăракан ĕçсене начар мар пурнăçа кĕртсе пыратпăр. Молотилкăсене авăн çапса кĕнĕ хыççăнах юсаса лартрăмăр. Кун хыççăнах пирĕн ытти машинăсене: плугсем—33, сӳресем—56, сеялкăсем 5 тата ыттисене те вăхăтра юсамалла пулнă. Колхоз хушнă ĕçе пурнăçа кĕртсе пыма çине тăрса тытăнтăмăр. Плугсене иртнĕ çулти ноябрь уйăхĕнчех юсаса лартрăмăр. Паян куна илсен машинăсем пурте çуракине тухма хатĕр.

Эпир нихăçан та ĕççĕр лармастпăр. Яланах ĕç тупăнать пире валли. Акă халĕ постромкăсем запас туса хатĕрлеме тытăнтăмăр. Кун хыççăнах урапа хатĕрĕсем тума тытăнатпăр.

Уя тухсан машинăсем йĕркеллĕ ĕçлеччĕр, çакна май колхозниксем ĕç тухăçлăхне ӳстерсе пыччăр. Çакна шута илсе ялхуçалăх машинисене яланах юсавлă тытатпăр.

Ф. КРАСИЛЬНИКОВ.

Колхоз тимĕрçи.

Пушар дружини аван ĕçлет

СЕНТĔР. Ярославка ялсоветĕнчи пушар дружини аван ĕçлет. Дружинăна 13 çул хушши П. Т. Чернов юлташ ертсе пырать.

Чернов юлташ колхоз хуçалăхне, çуртйĕрсене яланах тĕрĕслесе тăрать. Нумаях пулмасть тревога пулса иртрĕ. Дружинăри пожарниксем тревога хыççăн 4 километрти колхоза 9 минута хушшинче çитрĕç. Ку занятире Романов, Краснов тата Федоров юлташсем тăрăшса ĕçлерĕç.

Пушар дружини ĕçне лайăх йĕркелесе пынăшăн Чернов юлташа 4 хутчен премиленĕ.

М. ИСАЕВ.

Чăваш халăхĕн пултарулăхĕ

Атăл хĕрринче пурăннă юрă. Ана чăвашсем çавтери юратнă. Тискер-кайăксем çав юрăна йĕрленĕ, пĕтĕм чунтан курайман вĕсем çав юрра. Юрă юман хăвăлне пытаннă. Çавăнта, юман хăвăлĕнче, пурăнма тытăннă юрă. Чăваш, тискер-кайăксенчен нимĕн хăрамасăр, юман патне вăрттăн çывхарнă та юратнă юрра итленĕ. Юрра тыткăнран хăтарасшăн пулнă вăл, анчах хăйĕн ĕмĕтне пурнăçлайман.

Вăхăт иртнĕçем халăх хушшинче паттăр çуралнă. Хăйĕн юлташĕсене пуçтарать те, çав паттăр юрăн йĕрĕ хыççăн çула тухать. Вăйлă тăвăл çĕкленнĕ. Çав тăвăлпа пĕрле хайхи паттăр лаштра юмана аркатнă та тыткăнра пурăнакан юрăна яланлăхах ирĕке кăларнă. Юрăпа пĕрлех чăваш та хаваслă, телейлĕ пурнăç çулĕ çине тухнă. Çав паттăр—аслă Ленин, хăватлă тăвăл—Октябрьти социализмлă аслă революци пулнă.

Чăваш халăхĕн çакăн пек юмах пур. Чăннипех те çапла пулнă вăл.

«Килчĕ çулăмлă Октябрь,
Çитрĕ кĕтнĕ самана,—
Тăпăлтарчĕ те çунтарчĕ
Киввине тымартанах.
Хурлăхпа асап пăчланчĕ
Çав ĕмĕр манми кĕрте,
Пирĕн суркунне пуçланчĕ
Çав хаяр Октябрьте...»
(Чăваш халăхĕ Аслă Сталин патне янă çыруран).

Хĕл кунĕ тăрать. Анчах мĕнпур чăваш ялĕсенче,—ăçта ситетĕн, кам патне кĕретĕн,—пур çĕрте те—çуркунне, савăнăç, телей.

Пурнăç пуянланчĕ, пурăнма хаваслă та ирĕклĕ пулса тăчĕ.

«Халăх пирĕн çĕршывра Совет Союзĕнчи нумай нациллĕ халăхсен пултарулăхне анлăн ӳсме пур майсене те туса панă» (В. М. Молотов).

Чăваш халăхĕн пултарулăхĕ те халĕ нихăçанхи[illegible] ӳссе аталанчĕ. Ĕлĕк тĕттĕм те тасамар пулнă чăваш ялĕсенче халĕ культурăллă та пуян пурнăç хăйĕн чаппине илчĕ. Республикăри хуласенче, ялсенче—пур çĕрте те халăх таланчĕсен пултарулăхĕ куллен-кунах ӳсме пынине куратпăр.

Чăваш республикинчи 1200 самодеятельнăй коллективсенче 28000 ĕççынни сценăсем çинче вылять, илемлĕ юрăсем шăрантарать, тĕрлĕрен ташă ташлать, музыка калать; кашниех вĕсем хăйсен сценăри ролĕсенче, сăвви-юррисенче мухтавлă совет çĕршывне, большевиксен партине, хаклă Сталин юлташа тивĕçлипе тав туса, мухтаса юрлаççĕ.

Халĕ район центрĕсенче, ялсенче театр самодеятельноçĕн смотрĕ пырать. Ку—халăх хушшинчи талантсен пултарулăхĕсене уççăн кăтартса паракан демонстраци пулса тăрать. Республикăра—500 драмкружок, вăл драмкружоксенчен чылайĕшĕсенче Островский, Гоголь, Чехов, Горький, Толстой т. ыт. классиксен чăвашла куçарнă пьесисене колхоз сценисем çинче лартса параççĕ. Чăваш драматургĕсен пьесисене те юратса пăхаççĕ. Вăрнар районĕн смотрĕнче: «Ялта», «Нарспи», «Анисса», «Айдар», «Волонтер», «Тăшман» т. ыт. пьесăсене те лартса панă.

Смотр çавтери анлăн сарăлчĕ. Элĕк районĕнчи 53 кружок хăйсен чи лайăх постановкисене вырăнта та, район центрĕнче те лартса панă. Ишлей, Пăрачкав, Чкаловски, Çĕмĕрле т. ыт. районсенче те смотра 20—30-шар коллектив хутшăнать.

Чăваш халăхĕн пултарулăхĕ çулран-çулах анлăн ӳссе сарăлса пырать. Куллен çĕкленӳллĕ, талантлă çамрăксем хăйсен пултарулăхне ӳстерсе пыраççĕ.

Пирĕн республикăра самодеятельнăй художниксем 100 ытла. Вĕсем чаплă та паха произведенисем сахал мар пачĕç. 1940 çулта художник самоучкăсен картинисенчен икĕ выставка туса ирттернĕ.

Кожевенное ялĕнчи (Пăрачкав р.) колхозник Вострилов Борис Андреевич—инвалид. Урасăр ларать пулин те, вăл чăваш халăхĕн искусствине пуянлатас тĕлĕшпе ырми-канми ĕçлет. Асăннă талантлă художник пысăк ăсталăхпа тунă вуншар картина ытла пачĕ тăван халăха. Унăн «Хĕрлĕ Çара ăсатни», «Çамрăк пропагандист», «Тăван колхоз» картинисене уйрăмăнах пысăк хак пама тивĕçлĕ. «Хĕрлĕ Çара ăсатни» картинипе вăл Пĕтĕм Союзри «Оборона СССР» выставкăна хутшăнчĕ.

Эльбарусово ялĕнчи (Октябрьски р.) учитель Толстов Дмитрий Петрович — изобразительнăй искусство выставкисен яланхи участникĕ. Пурнăçа тĕрĕс сĕнлаласа параççĕ унăн картинисем: «Сетнере тытни», «Нарспи вăрманта», «Сетнере илсе таврăнни», «Нарспи», «К. В. Иванов портречĕ» т. ыт.

Хăйĕн чаплă вуншар картинисемпе Пĕтĕм Союзĕпе мухтава тухрĕ пирĕн республикăри Архип Андриянович художник. Унăн «Сталинла танксем белофинсен минисене аркатни» тата «Фанера мар» картинисем Мускаври «Оборона СССР» выставкăна хутшăнчĕç.

Çĕмĕрле хулинчи рабочин арăмĕ Вера Ижеева «Нарспи» поэма тăрăх юмăçăн сăн-сăпатне пысăк художествăллă пахалăхпа сăнласа панă.

Чăваш республикинчи самодеятельнăй художниксем Пĕтĕм Союзри «Оборона СССР» выставкăна 5 картинăпа хутшăнма тивĕç илчĕç. Вĕсем хушшинче—Д. Толстовăн—«Ворошилов çапăçура», Востриловăн «Хĕрлĕ Çара ăсатни» картинăсем т. ыт.

Изобразительнăй искусствăри самодеятельнăй художниксем хăйсен пĕлĕвне ӳстерес тĕлĕшпе тимлĕн ĕçлеççĕ. Кавалри вăтам шкулта (Вăрмар р.) вуннăмĕш класра вĕренекен М. Елаков «Хĕлле», «Хĕрача» этюдсем çинче ĕçлет. Елчĕкри вăтам шкулта, вуннăмĕш класра вĕренекен М. Архипов «Вĕренекен карандашпа» ятлă картина çырать. Елчĕк районĕнчи «Осоавиахим» колхоз членĕ Н. Клементьев «Йĕлтĕрçĕсем», «Колхозра юр тытни», «Çураки пуçланчĕ» картинăсем çинче ĕçлет.

Чăваш республикин тулашĕсенче те чăваш тĕррисем мухтава тухрĕç. Чăваш республикин хулисемпе ялĕсенче паха, тĕлĕнмелле тĕрĕсем тĕрлекенсем çĕршер çын ытла шутланаççĕ. Янăм ялĕнчи (Сĕнтĕр р.) Ефросиния Осипова колхозница Сталин юлташăн сăнне, çавăн пекех Калинин юлташăн сăнне пысăк ăсталăхпа пир çине ӳкернĕ. Пултарулă та талантлă тĕрĕçĕ Зоя Александровна Прохорова (Сĕнтĕрвăрри р.) Сталинпа Ворошилов юлташсен сăнĕсене çĕршывăн тĕрекне вăйлатса пыни çинчен уçăмлăн кăтартса паракан композици урлă сăнласа панă. Кĕçĕн Хурачка ялĕнчи (Сĕнтĕр р.) Ольга Николаевна Архангельская Молотов юлташăн сăнне ӳкернĕ.

Чăваш республики 20 çул хушшинче йывăç çине касакан талантлă резчиксем, скульпторсем, гончарсем т. ыт. сахал мар палăртса ӳстерчĕ. Ичиксы ялĕнчи (Кувакино р.) йывăç çине касакан Вадим Иванович Пигузов резчикăн уйрăмах «Туалет», «Ларчик», «Чечексем лартмалли» япалисем пысăк пахалăхлă. Вăл пысăк пахалăхлă япаласене тума, вĕсене эрешлесе илемлетме мĕнчухлĕ ăсталăх, пултарулăх кунă! Пигузов юлташ халĕ «Чăваш АССР гербĕ» çинче, паха та илемлĕ чăваш орнаменчĕсен шкатулки çинче ĕçлет.

Гончар Иван Григорьевич Пантелеев пысăк пахалăхлă савăт-сапа 20 ытла тунă, вĕсем хушшинче—«Ваза», «Кăкшăм», «Умывальник» т. ыт. Хальхи вăхăтра И. Пантелеев юлташ «В. И. Ленин мавзолейĕ» çинче ĕçлет.

Гравер Иван Владимирович Владимиров Ленинпа Сталин сăнĕсене, вырăссен аслă поэчĕн—А. С. Пушкинăн сăнне гравюра çине ӳкернĕ.

Нумай ĕмĕр хушши чăваш халăхĕ хăйĕн юррисене юрлать. Хăйĕн юмахĕсенче, халлапĕсенче, легендисенче, юррисенче тата пословицисенче ĕлĕкхи Российăн тыткăнĕнче асапланса пурăнни çинчен, çав тыткăнлăхран хăтарма икĕ хĕвел—Ленинпа Сталин — пулăшни çинчен, Ленинпа Сталин тивлечĕпе пуян та культурăллă пурнăçпа пурăнма тытăнни çинчен, колхозри телейлĕ ĕç çинчен уççăн каласа кăтартать халăх.

Пирĕн республикăра халăх халлапçисемпе халăх юрăçисем çур пине яхăн. Халĕ социализмлă çĕршывра вĕсене хăйсен пур енлĕ пултарулăхĕсене ӳстерсе пыма кирлĕ условисене пурне те туса панă. Социализмлă çĕршывăн хăвачĕпе тĕрекĕ çинчен вĕсем уççăн шăрантараççĕ хăйсен сăвви-юррисенче, халлапĕсемпе юмахĕсенче.

Федор Гаврилович Гаврилов (Тамаккасси, Шупашкар р.) халăх юррисене 600 юрă ытла астăвать. Сывлăхĕ начарланса суккăр пулса ларнă пулин те вăл, пирĕн саманари чаплăран та чаплă çĕнтерӳсемпе хавхаланса, тĕлĕнмелле чаплă юрăсем юрлать. Кашни олимпиадăра, смотрсенче, аслă уявсемпе юбилейсенче вăл яланах хăйĕн юррисене юрласа тĕлĕнтерет. Унăн 146 юррине 1934 çулта уйрăм кĕнеке туса кăларнă. Халĕ те вăл хăйĕн пултарулăхне вăйлатса, хăйĕн юррисен репертуарне пуянлатса пырать.

Акă тата çамрăк композитора, талантлă та пултарулă хор коллективĕн руководительне—Иван Николаевич Тогаев юлташа илер. Чăваш халăхне сахал мар паха юрăсем пачĕ вăл. Нумай пулмасть Тогаев юлташ Мускавра, творчествăллă командировкăра пулчĕ. Унта вăл столицăри чи лайăх коллективсен ĕçĕсемпе паллашнă, паллă композиторсемпе, поэтсемпе, Пятницкий хорĕн руководителĕпе т. ыт. паллă çынсемпе те курса калаçнă. Искусствăри паллă деятельсемпе курса калаçнă хыççăн, вĕсенчен хăйĕн творчествине ӳстерме чылай опытсем илнĕ хыççăн, çĕнĕ вăйпа ĕçе тытăнчĕ. Халĕ вăл чăваш халăхĕн туйне, унăн пĕтĕм йăлисемпе илемĕсене кăтартса парас тĕлĕшпе ĕçлет. И. Н. Тогаев ертсе пынипе ĕçлекен Кĕçĕн Маклашкинăри хор коллективĕ çитес çулла Мускавра, Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче, хăйĕн выступленийне парать.

Чăваш халăхĕн творчествипе пуянлатас тĕлĕшпе Илья Иванович Иванов (Çĕрпӳ хули) юлташ та тăрăшса ĕçлет. Çирĕм çул хушши ытла вăл хор коллективĕсене ертсе пырать. Хăйĕн ĕмĕрĕнче вăл вунă пин ытла ача вĕрентсе кăларнă. Вăл ертсе пыракан Иванововăри, Рындинăри тата «Перламутр» фабрикинчи хор коллективĕсем республикăра чапа тухрĕç. Кам савăнман пулĕ Ивановăри хор юрласа панă «Во садике терем», «Вдоль по улице Ванюша», «Сею, вею» т. ыт. юрăсене итлесе? Илья Иванович Иванов, хăйĕн ватлăхне пăхмасăр, тăван республикăн искусствишĕн, унăн пуласлăхĕшĕн ырми-канми тăрăшса ĕçлет. Вăл оборона юррисен конкурсне паха мелодиллĕ юрă ярса пачĕ.

Халăх халлапçисемпе юрăçисем З. И. Иванов, Кашкăр Микули, Скорняков-Маль, М. Федоров т. ыт. юлташсем чăваш халăхĕн творчествине пуянлатас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

Халăх творчествин пуянлăхне пухасси—чи хисеплĕ те пархатарлă ĕç. Халăх хушшинчи юмахçăсемпе халлапçăсен, халăх юрăçисемпе такмакçăсен пултарулăхне çĕклес тĕлĕшпе, вĕсен йышне ӳстерес тĕлĕшпе Республикăри Наукăпа Тĕпчев институчĕ нумай ĕçлет. Чăваш АССР Халăх Творчествин çуртчĕ çумĕнче çĕнĕрен фольклор секцийĕ уçăлчĕ. Çĕмĕрлере, Кӳкеçре фольклорпа литература кружокĕсем ĕçлеме тытăнаççĕ. Халăх сăвви-юррисемпе халлап-юмахĕсен кĕнекине пухса кăларма палăртнă.

Халăх таланчĕсен пултарулăхне ӳстерсе пыма пире партипе правительство пур условисене те туса панă.

Халăх творчестви, унăн таланчĕсем куллен-кунах анлăн ӳссе пыраççĕ. Партипе комсомол организацийĕсен, райçĕрĕç пайĕсен, райсовет исполкомĕсен ку тĕлĕшпе куллен-кунах пулăшса пыни кирлĕ. Художествăллă самодеятельноçа, изобразительнăй искусствăна, фольклор пухас тĕлĕшпе вĕсен пĕрмаях практикăллă пулăшу памалла.

Т. ЛАЗАРЕВ.

Чăваш АССР Халăх творчестви çуртчĕн директорĕ.

УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: Англи ҫар карапӗсем Италин Ливири форчӗсем ҫине—Капуцопа Барди ҫине персе тӑраҫҫӗ.

ТАСС фото-ӳкерчӗкӗ.

Европӑри тата Африкӑри вӑрҫӑ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ)

Мартӑн 8-мӗшпе 9-мӗшӗнче Албанири фронтра хӗрӳллӗ вӑрҫӑ ӗҫӗсем пынӑ. Фронтӑн центральнӑй секторӗнче уйрӑмӑнах активлӑ операцисем сарӑлса кайнӑ. Греци ҫарӗн верховнӑй командованийӗ кӑларнӑ коммюникере каланӑ тӑрӑх, кунта грексем итальянецсен ҫӗнӗ позицийӗсене туртса илнӗ. Ҫав позицисем, Грецири «Катимерини» хаҫат пӗлтернӗ тӑрӑх, 600 тата 1.800 текен высотасем ҫинче вырнаҫса тӑраҫҫӗ. Ҫак укрепленилле пунктсенче батарейӑсем, пулемет йӑвисем тата пралуклӑ заграждениceм пур. Тепӗр участокра Греци войскисем, артиллери пулӑшнипе, темиҫе яла туртса илнӗ. Юнайтед пресс агентствин Афины хулинчи корреспонденчӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, хальхи вӑхӑтра Греци войскисем Тепелене еннелле вӑйлӑн наступлени туса пыраҫҫӗ. Итали авиацийӗн нумай отрячӗсем, тенӗ Итали командованийӗн сводкинче, грексен артиллери позицийӗсем ҫине, укрепленисем, транспорт средствисем, лагерьсем тата войскӑсем ҫине вӑйлӑн бомбӑсем пырса пӑрахнӑ тата пулеметсенчен пенӗ.

Германи авиацийӗ Мальта утравӗ ҫине пыра-пыра тапӑнать. Мартӑн 9-мӗшӗнче ирхине ирех Германи самолечӗсен утрав ҫинчи аэродромпа ангарӑсем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Бомбӑсем тивнипе пушарсем тухнӑ тата взрывсем пулнӑ.

* * *

Ҫурҫӗр Африкӑра вӑрҫӑ ӗҫӗсем укрепленилле Джарабуб оазисӗн районӗнче пулса пынӑ. Итали сводкинче каланӑ тӑрӑх, оазис патне ҫывхарса пыма хӑтланнӑ англичансен мотомеханизированнӑй чаҫӗсене Итали артиллерийӗ каялла хӑваласа янӑ. Ҫурҫӗр Африкӑри фронтӑн ытти участокӗсенче авиаци ӗҫӗсем палӑраҫҫӗ. Итали самолечӗсем Бенгазири ҫар сооруженийӗсем ҫине, англичансен Киренаикӑри авиаципе тинӗс-ҫар базисем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Мартӑн 8-мӗшӗнче Германи самолечӗсем англичансен транспорт средствисем ҫине пулеметсенчен пырса пенӗ. Англи самолечӗсем Триполипе Зуара ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ.

* * *

Хӗвелтухӑҫ Африкӑра чи пысӑк вӑрҫӑ ӗҫӗсем Абиссинире сарӑлса пыраҫҫӗ. Англи чаҫӗсем Итали Сомалийӗнчен Абиссини ҫинелле икӗ ҫулпа (Аддис-Абебӑпа Харар патнелле пыракан ҫулсем тӑрӑх) наступлени туса пыраҫҫӗ. Англи войскисен кӑнтӑрти колонни, Аддис-Абеба ҫулӗ тӑрӑх куҫса пыраканскер, Доло пунктне туртса илнӗ, халӗ вӑл Негелли патӗнчен 350 километрта тӑрать, тесе пӗлтерет Рейтер агентстви. Могадишона англичансем туртса илнӗ хыҫҫӑн тата англичансем Ферфер ҫинелле наступлени туса пынипе Итали фрончӗн ҫак флангӗ уҫӑлса юлнӑ. Рейтер агентствин Хартумри корреспонденчӗ ҫапла пӗлтерет: Бурнэ патӗнчен каялла чакса пыракан итальянецсен чаҫӗсем пытанса ларнӑ противник ҫине пырса тӑрӑннӑ. Вӗсем ҫине Абиссини партизанӗсем тылпа флангран пырса тапӑннӑ. Итальянецсен вилнисемпе аманнисем 300 ҫын шутланҫҫӗ, ҫакӑн хыҫҫӑн вӗсем Дембече патнелле чакса кайнӑ (Аддис-Абебӑран 270 километрта).

Эритрейӑра, Керен секторӗнче, Итали сводкинче каланӑ тӑрӑх, разведка тӑвкан отрядсен пысӑк активлӑхӗ палӑрать. Рейтер агентствин корреспонденчӗ панӑ пӗлтерӳре каланӑ тӑрӑх, Эритрейӑри фронтра итальянецсем 40 пин ҫынлӑ ҫар пухса тӑратнӑ. Сантталӑк шӑрӑхланса пыни англичансен Кеpенпа Адди-Угрине хирӗҫле операцисене чӑрмантарать. Англи самолечӗсем Керенран Асмара каякан чугунҫул ҫине, ҫавӑн пекех итальянецсен позицийӗсемпе войскисем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ.

Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Итали Сомалийӗнче Англи войскисем ҫӗр пин тӑваткӑл миля чухлӗ территорине хӑйсен аллинче тытса тӑраҫҫӗ. Итальянецсен Сомалире вилнисемпе аманнисем 21 пин ҫын шутланаҫҫӗ. Могадишоран Харар еннелле пыракан Англи войскисем Габредаррене туртса илнӗ.

* * *

Англи фронтӗнче Германи авиацийӗн чылаях пысӑк активлӑхӗ палӑрать. Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, мартӑн 9-мӗшӗнче кӑнтӑрла тата ыран мартӑн 10-мӗш тенӗ чух ҫӗрле Германи авиацийӗн тӗп вӑйӗсем Лондона хирӗҫ, Лондонпа юнашар графствӑсене хирӗҫ тата Кӑнтӑр Англипе Шотландири хӑшпӗр пунктсене хирӗҫ атакӑсем тунӑ. Англи ҫине Германи авиацийӗн пысӑк соединенийӗсем пырса тапӑннӑ, Лондонри вӑрҫӑ ӗҫӗсемшӗн кирлӗ сооруженисене, Портсмутри верфьсене, Кӑнтӑр Англипе Шотландири хуласенчи аэродромсемпе портсен сооруженийӗсене чылаях пысӑк сиен кӳнӗ.

Шотландин хӗвелтухӑҫ ҫыранӗ патӗнче Германин разведка тӑвакан самолечӗсем Англи суднисен караванне атакӑланӑ. Дувр патӗнче Англи суднисен караванӗ ҫине Германин инҫете перекен артиллерийӗ персе тӑнӑ. Англин темиҫе карапӗ, тенӗ Германи командованийӗн сводкинче, Ла-Манш ҫыранӗ патне ҫывхарса пыма хӑтланнӑ, анчах та Германин ҫыранри артиллерийӗ вӗсене каялла хӑваласа янӑ.

Англи авиацийӗ Хӗвеланӑҫ Германири ҫар ӗҫӗшӗн кирлӗ объектсем ҫине пырса тапӑнни ҫинчен пӗлтерсе, Англири «Санди таймс» хаҫатӑн авиаци обозревателӗ ҫапла ҫырать: Англи авиацийӗ ҫӗнӗ тактикӑпа усӑ курать. Англи бомбардировщикӗсен пысӑк мар соединенийӗсене истребительсен вӑйлӑ отрячӗсем хӳтлесе пыраҫҫӗ. Ҫакна пула вӗсем хӑйсен бомбисене кирлӗ вырӑна пӗр чӑрмавсӑр пырса пӑрахма пултараҫҫӗ.

Мартӑн 10-мӗш. (ТАСС).

Америка сеначӗ хӗҫпӑшал таврашне кивҫен е арендӑна парасси ҫинчен калакан закон проектне йышӑннӑ

ВАШИНГТОН, мартӑн 9-мӗш. (ТАСС). Америка сеначӗ хӗҫпӑшал таврашне кивҫен е арендӑна парасси ҫинчен калакан закон проектне кӑштах улшӑнусем кӗртсе йышӑннӑ. Закон проекчӗшӗн 60 ҫын, ӑна хирӗҫ 30 ҫын сасӑланӑ. Закон проекчӗшӗн 49 демократ, 10 республиканец тата пӗр независимӑй сасӑланӑ, проекта хирӗҫ 13 демократ тата 17 республиканец сасӑланӑ. Представительсен палати ҫак закон проектне темиҫе кун маларах йышӑннӑ. Анчах та унӑн сенат кӗртнӗ улшӑнусене пӑхса тухмалла.

Юнайтед пресс агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, представительсен палатин председателӗ Рейбэрн ҫапла каланӑ: эпӗ мартӑн 10-мӗшӗнче представительсен палатинчен сенат кӗртнӗ тӳрлетӳсене пӗр шухӑшлӑ пулса ырлама ыйтатӑп, закон проектне Рузвельт ҫав кунах алӑ пусма пултартӑр, тенӗ.

Сенат кӗртнӗ улӑштарусем закон проекчӗн пирвайхи текстне кӑшт кӑна улӑштараҫҫӗ. Закон проекчӗ паракан право тӑрӑх, президент «хӑш ҫӗршывсене хӳтлени, президент шухӑшӗпе, США оборонишӗн кирлӗ пулать», ҫав ҫӗршывсене хӗҫпӑшал таврашне тата «оборонӑн ытти хатӗрӗсене» кивҫен, арендӑна тата мӗнле те пулин ытти майсемпе пама пултарать.

Агентство шутланӑ тӑрӑх, закон проектне йышӑннӑ хыҫҫӑнах Рузвельт конгресран закассем валли укҫа-тенкӗ парса тӑма сахалтан та пӗр миллиард доллар пама ыйтать.

Англичансем Ҫурҫӗр Норвеги ҫине пырса тапӑннӑ хыҫҫӑн

Мартӑн 4-мӗшӗнче англичансем Ҫурҫӗр Норвеги ҫине пырса тапӑннӑ май, ҫак факта тӗрӗслеме унта рейхскомиссар Тербовенпа пӗрле высший офицерсемпе чиновниксем 20 ҫын ытла тухса кайнӑ. Мартӑн 8-мӗшӗнче Ослори пур хаҫатсем те Германи влаҫӗсем панӑ пӗлтерӗве пичетлесе кӑларнӑ, ҫав пӗлтерӳре англичансем хӗҫпӑшаллантарман Эствоге утравӗ ҫине пырса тапӑнни ҫинчен тӗплӗн каласа панӑ. «Утрава йышӑннӑ вӑхӑтра, — тенӗ ҫав пӗлтерӳре, — англичансем граждӑнла халӑх хушшинче: Ҫурҫӗр Норвегире пур ҫӗрте те Англи десанчӗсене антарса хӑварнӑ, текен хыпар сарнӑ. Утрав ҫинчи ҫынсен пӗр пайӗ ҫак усал шухӑшлӑ хыпара ӗненнӗ, нимӗҫсене тата Германи майлӑ тӑракан норвежецсене шыраса тупас ӗҫре Англи салтакӗсене пулӑшу панӑ. Англи салтакӗсем хушшинче Норвегирен тухса кайнӑ темиҫе норвежец пулнӑ».

Пӗлтерӳре малалла ҫапла кӑтартса панӑ: рейхскомиссар Тербовен килсенчен тухса тарнӑ е англичансем пырса тапӑннӑ вӑхӑтра вӗсене пулӑшу панӑ ҫынсен ҫемьисен пӳрчӗсемпе пурлӑхӗсене нимӗн хӑварми ҫунтарса яма приказ панӑ. Англичансене пулӑшу панӑ нумай норвежецсене арестленӗ. Вӗсене чи хаяррӑн айӑплаҫҫӗ. Пӗр норвежеца вырӑнтах персе вӗлернӗ, мӗншӗн тесен вӑл Германи влаҫӗсене хирӗҫ тӑнӑ. Кунсӑр пуҫне, утрав ҫинчи халӑх ҫине 100 пин крон чухлӗ ҫар контрибуцийӗ хунӑ. (ТАСС).

Ютҫӗршывсенчи экономикӑллӑ положени

ИСПАНИЯ. Мадридран пӗлтернӗ тӑрӑх, унта март уйӑхӗнче е апрель пуҫламӗшӗнче Аргентинӑран Испание 100 пин тонна ытла кукуруза, 50 пин тонна тулӑ пырса ҫитессе кӗтеҫҫӗ. Канадӑран 13 пин тонна тулӑ илсе пынӑ, ҫывӑх вӑхӑтра татах 12 пин тонна илсе пыраҫҫӗ. Испания Норвеги, Бельги тата Голланди пароходӗсемпе (Испанири портсенче тӑракан пароходсемпе) усӑ курма шутлать, мӗншӗн тесен Испанин мӗнпур 70 пароходӗ Кӑнтӑр Америкӑран продовольстви турттарса килес тӗлӗшпе ӗҫлеҫҫӗ.

ВЕНГРИЯ. Венгрипе Румыни хушшинчи ҫӗнӗ чикӗ линийӗ Сейкейфэлдри (Трансильвания) чугунҫула икӗ пая уйӑрнӑ. Ҫавӑнпа та ҫак облаҫа таварсем турттарса пырас ӗҫ, апат-ҫимӗҫ тӗлӗшӗнчи ӗҫсем татах та ытларах йывӑрланнӑ. Облаҫра тулӑпа кукуруза ҫитменнипе аптӑраҫҫӗ. Ҫӑкӑр ҫитменнине кура область губернаторӗ халӑха, эрнере пӗр хут е икӗ хут, ҫӑкӑр вырӑнне ҫӗрулмипе усӑ курма чӗннӗ. «Ҫӗрулми кунӗ» тунтикун пулать, ун чухне гостиницӑсемпе кафесенче ҫӑкӑр вырӑнне ҫӗрулми параҫҫӗ.

Венгрире сало ҫитеӗксӗр пулнипе правительство колбаса таврашне сахалтарах туса кӑлармалла тунӑ.

БОЛГАРИЯ. Болгарире суту-илӳ министерстви кӑларнӑ распоряжени тӑрӑх, выльӑх-чӗрлӗхпе аш-какай экспортерӗсен союзне 600 пин килограмм бэкон тата 40 пин килограмм сысна какайӗ хатӗрлесе хума хушнӑ.

Мартӑн 9-мӗшӗнчен пуҫласа ҫӗршывра кӗпе ҫумалли супӑне карточка тӑрӑх сутмалла тӑваҫҫӗ. Пӗр ҫын пуҫне уйӑхра 250 грамм параҫҫӗ. Ҫавӑн пекех пит ҫумалли супӑне те сахалрах сутмалла тунӑ. Юлашки вӑхӑтра мамӑк ҫитеӗксӗр пулни сисӗнет. Аптеккӑсенче ӑна питӗ сахал сутаҫҫӗ. Мартӑн 9-мӗшӗнче чейпе кофене сахалрах сутмалла тунӑ.

Мартӑн 9-мӗш. (ТАСС).

ЮТҪӖРШЫВСЕНЧЕ

☆ Брюссель хулинчи влаҫсем спекулянтсем патӗнче 500 тонна пулӑ конфискацилене, ҫав пулла спекулянтсем вӑрттӑн сутса пурӑннӑ. Продовольстви питех те ҫителӗксӗр пулнипе общеcтвӑллӑ парксенчи акӑшсене вӑрлаҫа вӑрттӑн сутаҫҫӗ.

☆ Англири ӗҫлевпе нацилле повинность министрӗ Бевин Ньюкаслра сӑмах тухса каланӑ, 100 пин хӗрарӑма ҫар промышленноҫӗнчи ӗҫе явӑҫтарма чӗннӗ.

☆ Турцири «перекетсен обществи» халӑха перекетлӗ пулма, ҫӑкӑра кирлӗ чухлӗ кӑна туянма, ҫуллӑ апат сайрарах ҫиме, сахӑра сахалрах расходлама, ҫавӑн пекех тумтир таврашне упрама чӗннӗ.

☆ Исландирен США-на пынӑ ҫынсем пӗлтернӗ тӑрӑх, унта Англипе Канада салтакӗсем 70 пин ҫын вырнаҫса тӑраҫҫӗ.

☆ Венгрири вӑтам тата аслӑ шкулсенче авиамоделизм ӗҫне обязательнах вӗрентмелле тӑваҫҫӗ.

☆ США-ран пӗлтернӗ тӑрӑх, Канада банкӗнче икӗ миллиард доллар чухлӗ Франци ылттӑнӗ выртать. Францин 1 миллиард доллара ҫити ылттӑнӗ Дакарта выртать, 200 миллион долларӗ—Мартиникӑра, ыттисем—США-ра. Иртнӗ ҫулта США-на ютҫӗршывсенчен 4.749.464 пин долларлӑх ылттӑн кӳрсе пынӑ. Францине ҫӗмӗрсе тӑкнӑ хыҫҫӑн ылттӑн нихӑҫанхинчен те нумайрах пыма пуҫланӑ.

☆ Колон хулинче (Панама) Америкӑри паллӑ писатель Шервуд Андерсон вилнӗ.

☆ Нумаях пулмасть иртнерӗ перепиҫ тӑрӑх, Индире халӑх хисепӗ 400 миллион ҫынна ҫитнӗ.

Чӑваш АСС Республикинчи МТС-сем тракторсене мӗн чухлӗ юсанине кӑтартакан

СВОДКА

(1941 ҫ. мартӑн 5-мӗшне, процентпа)

МТС ячӗсем	Капитальн. ремонт	Текущий ремонт	Пӗтӗмпе
Улатӑр	58,3	19,3	30,2
Элӗк	70,6	58,0	62,5
Вӑрнар	100	100	100
Йӗпреҫ	92,3	79,1	83,7
Ишлей	66,6	66,6	66,6
Канаш	100	72,4	78,9
Куславкка	70,0	77,7	74,4
Комсомольски	80,0	82,6	81,8
Хӗрлӗ Чутай	—	100	93,3
Кувакино	85,0	74,3	78,1
Сӗнтӗрвӑрри	83,3	50,0	57,6
Первомайски	50,0	66,6	62,5
Пӑрачкав	61,9	66,6	65,1
Сӗнтӗр	80,9	66,6	72,5
Красноармейски	62,5	55,2	57,4
Вӑрмар	54,1	66,6	61,6
Ҫӗрпӳ	88,8	65,0	72,4
Шупашкар	55,5	61,5	59,0
Чкаловски	57,1	48,2	52,0
Шӑхасан	100	100	100
Шӑмӑршӑ	100	100	100
Ҫӗмӗрле	77,7	71,4	73,3
Етӗрне	54,5	65,2	61,7
Елчӗк	88,4	79,0	82,6
Тӑвай	53,3	62,0	59,1
Республикипе	73,9	69,7	71,1
1941 ҫ. мартӑн 1-мӗшне пулнӑ	68,3	66,7	67,2

КОМСОМОЛЕЦСЕН ЙӖЛТӖРЛӖ КРОСӖН ИТОГӖСЕМ

Кроса 36 пин ҫын ытла хутшӑннӑ

ВЛКСМ Чӑваш обкомӗнче комсомолецсен Хӗрлӗ Ҫар 23 ҫул тултарнӑ ятпа пулса иртнӗ йӗлтӗрлӗ кросӗн итогӗсене тунӑ. Пирӗн республикӑра кроса 36.362 ҫын хутшӑннӑ. Ҫак хисепрен ГТО значокӗн ҫуран тата йӗлтӗрлӗ нормисене 30.001 ҫын (82,5 процент) панӑ.

ВЛКСМ Шупашкар хулинчи организацийӗ (хула комитечӗн секретарӗ Эрре юлташ) кросра пӗрремӗш вырӑна тухнӑ. Кунта кроса ытти организацисенчен ытларах явӑҫтарнӑ. Кросра лайӑх тӗслӗхсем кӑтартнӑшӑн ВЛКСМ Шупашкар хулинчи организацине ВЛКСМ обкомӗн тата физкультурӑпа спорт ӗҫӗсен Чӑваш АССР Совнаркомӗ ҫумӗнчи Комитечӗн куҫса ҫӳрекен Хӗрлӗ ялавне панӑ. Иккӗмӗш вырӑна комсомолӑн Елчӗк районӗнчи организацийӗ (ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Краснов юлташ), виҫҫӗмӗш вырӑна—комсомолӑн Хӗрлӗ Чутай районӗнчи организацийӗ (ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Сыромятников юлташ) тухнӑ.

Комсомолӑн Элӗк, Хӗрлӗ Чутай, Вӑрнар тата Вӑрмар районӗсенчи организацийӗсем те кросра начар мар тӗслӗхсем кӑтартрӗҫ. Ку районсенчи колхозсем, предприятисем тата шкулсем ҫумӗнчи организацисем нумайӗшӗ лайӑх ӗҫлесе пычӗҫ. Вӗсем комсомолецсене 100 процентпех кроса явӑҫтарнӑ тата ГТО значокӗн нормисене парас тӗлӗшпе те пысӑк ҫитӗнӳсем тунӑ. Кросра лайӑх тӗслӗхсем кӑтартнӑ участниксене ВЛКСМ обкомӗн тата физкультурӑпа спорт ӗҫӗсен Чӑваш АССР Совнаркомӗ ҫумӗнчи Комитечӗн хисеплӗ грамотисене парса наградӑланӑ.

Ҫак районсенчи комсомол организацийӗсем ӑмӑртура кая юлнӑ: Красноармейски (ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Филиппов юлташ), Ишлей (ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Руссанов юлташ), Кувакино (ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Павлов юлташ).

ВЛКСМ обкомӗ комсомолецсен йӗлтӗрлӗ кросӗн итогӗсем ҫинчен йышӑннӑ постановлени тӑрӑх, комсомол организацисен ҫарпа физкультура ӗҫне кулленех вӑйлатса пымалла. Ку ӗҫре тунӑ ҫитӗнӳсемпе лӑпланса ларни пулмалла мар. Апрель уйӑхӗнче гимнастика ӑмӑртӑвӗсем туса иртересси — комсомол организацисем умӗнчи ответлӑ задача пулса тӑрать. Ҫак задачӑна пурнӑҫлас тӗлӗшпе комсомолецсене анлӑн явӑҫтарса ӗҫлесе пымалла.

Комсомолецсен Хӗрлӗ Ҫар XXIII ҫул тултарнӑ ятпа пулса иртнӗ пӗрремӗш кросӗн результачӗсем

Организацисен ячӗсем	Ӑмӑртура йышӑннӑ вырӑн
1. Шупашкар хула организацийӗ—ВЛКСМ горкомӗн секретарӗ Эрре юлташ	1
2. Елчӗк—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Краснов юлташ	2
3. Хӗрлӗ Чутай — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Сыромятников юлташ	3
4. Вӑрнар — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Андреев юлташ	4
5. Вӑрмар—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Аверьянова юлташ	5
6. Первомайски—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Фомин юлташ	6
7. Октябрьски — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Чурмакова юлташ	7
8. Ҫӗмӗрле — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Буравин юлташ	8
9. Шӑхасан—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Алексеева юлташ	9
10. Ҫӗрпӳ—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Сафонов юлташ	10
11. Пӑрачкав — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Кузнецов юлташ	11
12. Элӗк—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Гаврилов юлташ	12
13. Чкаловски—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Хасьянов юлташ	13
14. Калинински — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Кадыков юлташ	14
15. Етӗрне—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Боровков юлташ	15
16. Улатӑр — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Федоров юлташ	16
17. Шӑмӑршӑ—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Семенов юлташ	17
18. Йӗпреҫ — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Смирнов юлташ	18
19. Тӑвай—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Порфирьева юлташ	19
20. Сӗнтӗр—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Иванова юлташ	20
21. Шупашкар—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Охандерова юлташ	21
22. Канаш—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Кузнецов юлташ	22
23. Куславкка—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Кузнецов юлташ	23
24. Комсомольски — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Марков юлташ	24
25. Советски — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Кузьмин юлташ	25
26. Сӗнтӗрвӑрри—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Юричев юлташ	26
27. Красноармейски — ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Филиппов юлташ	27
28. Ишлей—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Руссанов юлташ	28
29. Кувакино—ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ Павлов юлташ	29

ВЛКСМ ЧӐВАШ ОБКОМӖ

Калаҫакан ҫыру

Мария Артемьевнӑн ватӑлӑх ывӑлӗ Микулай инҫетри хулара, чикӗ ҫывӑхӗнче, хамӑрӑн юратнӑ тӑван ҫӗршывӑн таса чиккисене тӳрӗ кӑмӑлпа сыхласа пурӑнать. Вӑл хӑйӗн ватӑ амӑшӗ патне Хӗрлӗ Ҫарта лайӑх пурӑнни ҫинчен, тӑрӑшса вӗренни ҫинчен час-часах ҫырусем ярса тӑрать, анчах Мария Артемьевна, ҫав чунтан хӗпӗртесе кӗтсе илекен ҫырусене, вулама пӗлмест. Вӑл, патшан тӗттӗм саманинче ҫуралнӑскер, хутла вӗренмесӗр юлнӑ, ҫавӑнпа та ывӑлӗнчен килекен ҫырусене вулаттарма кӳршӗсем патне кайма тивет. Е тата: ҫамрӑк студент, ҫуллахи каникул пӗтнӗ хыҫҫӑн, урӑх хулари института тухса кайнӑ. Савнӑ хӗрӗ хӑй ҫуралса ӳснӗ хуларах юлнӑ. Вӗсем пӗр-пӗрин патне ӑшӑ сӑмахсемпе ҫырусем тӑтӑшах ҫырса тӑраҫҫӗ, шухӑш-кӑмӑлӗсене, ӗмӗчӗсене каласа параҫҫӗ. Ҫавах та вӗсен кӑмӑлӗсем ҫырлахмаҫҫӗ, каччи хӑйӗн савнин чӗкеҫ чӗлхи пек сассине хӑй хӑлхипе илтсен татах та ытларах хӗпӗртенӗ пулӗччӗ... Калаҫакан ҫыру кирлӗ пулнӑ.

Шупашкарта, радиокомитетӑн пӗр пысӑках мар пӳлӗмӗн варринче микрофон ларать. Ятарласа пынӑ ҫынна микрофон умне пукан ҫине ларма сӗнеҫҫӗ. Вӑл вара, малтанах ҫырса хатӗрленӗ ҫырӑва микрофон умӗнче вуласа парать. Тепӗр пӳлӗмре унӑн сассине-сӑмахӗсене целлулонда пластинки ҫине, Шорин аппарачӗн принципӗпе конструкциленӗ аппаратпа ҫырса пыраҫҫӗ. Ҫыру ҫыртарма пынӑ ҫын, юлашкинчен, сывлӑх сунать те ҫырӑва вӗҫлет. Халӗ ӗнтӗ пластинка ҫине ҫырса илнӗ ҫырӑва патефон ывӑсин ҫине хураҫҫӗ те итлесе пӑхаҫҫӗ. Чиперех ҫырнӑ, йӑнӑшсем ҫук, сасси те хӑйӗннех. Калаҫакан ҫыру пулчӗ те.

Ҫак интереслӗ ӗҫе Мускавран Шупашкара ятарласа килнӗ бригада туса пырать. Бригадӑра тӑватӑ ҫын: Овсянный, Шурупов, Лужанская тата Овсянная юлташсем. Вӗсенчен пӗри, Овсянный юлташ, калаҫакан ҫырӑва ҫырмалли аппарата туса кӑларсанах, 1937 ҫултан пуҫласах, Мускаври Максим Горький ячӗпе тӑракан культурӑпа кану паркӗнче ӗҫленӗ. Ҫак бригада хӑйсен аппарачӗпе февралӗн 26-мӗшӗнче Шупашкара килсе калаҫакан ҫырусем ҫырма пуҫларӗ.

Ҫак кӗске вӑхӑт хушшинчех Шупашкар ҫыннисем хӑйсен тӑванӗсем, юлташӗсем, савнӑ каччисемпе хӗрӗсем патне калаҫакан ҫырусем чылаях ячӗҫ, хӑш-пӗрисем хӑйсенчех тытса усраҫҫӗ, мӗншӗн тесен калаҫакан ҫырӑва кирек хӑҫан та патефонпа итлеме пулать. Нумайӑшӗсем юрӑсем юрласа панине, сӑвӑсем каланине ҫыртараҫҫӗ, вара кӑмӑл пулсан, ҫав юрӑсене, сӑвӑсене патефонпа хӑйсен юлташӗсене калаттарса итлеттереҫҫӗ

К. Н.

Хусанти ветлечебница

Хусанти ветеринари поликлиники хула таврашӗнчи 15 района пулӑшу парса тӑрать. Час-часах унта аякри районсенчен те, Чӑваш тата Мари республикисенчен те чирленӗ выльӑх-чӗрлӗхсене илсе пырса тӳрлетсе каяҫҫӗ.

Ҫак поликлиника Хусанти ветеринари институчӗшӗн, ветеринари техникумӗшӗн тата ветфельдшерсен курсӗшӗн практикӑллӑ вӗренӳ бази пулса тӑрать. Ун ҫумӗнче чирлӗ лашасене тӳрлетме ятарласа уҫнӑ стационар пур. Вӑл выльӑх-чӗрлӗхсен сывлӑхне юсас тӗлӗшпе электричествӑпа, ҫутӑпа, физиотерапин ытти мелӗсемпе тата ренгенпа усӑ курать.

Вӑл лечебницӑн клиникӑллӑ материалӗсемпе усӑ курса Мартынов тата Обжорин ассистентсем — кандидатсем пулма тата профессор Минкин доктор пулма диссертацисем тӑратрӗҫ. Халӗ поликлиника директорӗ Курбанов юлташ «Выльӑх суранӗсене тӳрлетесси ҫинчен» тата поликлиника сотрудникӗ Музафаров юлташ «Лаша уксахлани ҫинчен» питех те паха материалсем пухрӗҫ.

Кӑҫал Хусанти ветеринари поликлиникине Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкин участникӗ пулма ҫирӗплетрӗҫ.

Г. МАКАРОВ.

Николай Иванович Степанова асӑнса

Мартӑн 6-мӗшӗнче Сӗнтӗрвӑрри хулинче 70 ҫулхи врач Николай Иванович Степанов вилчӗ.

Степанов Чӑваш республикинчи ватӑ, опытлӑ тата паллӑ врачсенчен пӗри пулнӑ. Вӑл хӑйӗн пурнӑҫне тата хӑйӗн мӗнпур пӗлӳлӗхне ӗҫҫыннисен сывлӑхне сыхлас ӗҫе панӑ. Степанов пӗр улшӑнмасӑр 45 ҫул хушши Чӑваш республикинче ӗҫленӗ.

Вӑл пенси илсе тӑнӑ пулсан та хӑйӗн ӗҫне пӑрахман. Чирлисене ӑшӑ кӑмӑлпа кӗтсе илнӗ, вӗсене сыватма тӑрӑшнӑ. Вӑл хӑйӗн пурнӑҫӗнче темиҫе ҫӗр ҫынна вилӗмрен хӑтарнӑ, тӗрлӗрен суранран сыватнӑ.

Степанов врач ӗҫне тунипе пӗрлех обществӑллӑ ӗҫе те активлӑн хутшӑнса ӗҫленӗ. Хӑйпе пӗрле ӗҫлекенсене пулӑшса, вӗрентсе пынӑ.

Степанов трахома, оспа, кӗсен тата ытти чирсене пӗтерес тӗлӗшпе тӑрӑшса ӗҫленӗ. Унӑн ӗҫӗ нумай ҫулсем хушши пирӗн асра тата Чӑваш республикинчи ӗҫҫыннисен асӗнче пулӗ.

МАКАРОВ, КУЗНЕЦОВ, МОЧАЛОВ, ИВАНОВА.

ХОККЕЙ

Чӑваш АССР кубокне „Спартак“ команди ҫӗнсе илчӗ

Шупашкарти «Спартак» команди Чӑваш АССР кубокне ҫӗнсе илессишӗн кӑҫалхипе виҫҫӗмӗш хут финалри вӑйӑна тухрӗ. Анчах иртнӗ ҫулсенче унӑн кӗрешӗвӗ ӑнӑҫлӑ пулман. Виҫӗмҫул кубока «Темп» команди, пӗлтӗр—«Локомотив» команди ҫӗнсе илнӗ пулнӑ.

Иртнӗ вырсарникун «Спартак» командин кубок хуҫипе — Улатӑрти «Локомотив» командипе финалти вӑйӑра тӗл пулса вылярӗ. Вӑйӑ пуҫлансанах спартаковецсем «Локомотив» командине хытӑ хӗсме пуҫларӗҫ. Умлӑн-хыҫлӑн икӗ мяч, пӑртак вӑхӑт иртсен — тепӗр мяч ҫапса кӗртрӗҫ.

«Локомотив» команди хӑй хӑрушлӑх умӗнче тӑнине кура спартаковецсем ҫине пӗтӗм вӑйпа тапӑнса пыма пуҫларӗ. Вӑл вӗсене пирвайхи ҫӗнтерӳ кӳчӗ. Ун хыҫҫӑн штраф ҫапса каллех тепӗр мяч кӗртрӗҫ. Пӗрремӗш тайм 3:2 шутпа пӗтрӗ.

Иккӗмӗш таймра вӑйӑ пушшех хӗрсе кайрӗ темелле. Спартаковецсем те, локомотивецсем те пӗр-пӗрин ҫине хытӑран та хытӑ тапӑна-тапӑна пычӗҫ. Вӑйӑра питӗ интереслӗ вӑхӑтсем пулчӗҫ. Анчах иккӗмӗш тайм результатсӑр пулчӗ.

Калас пулать, спартаковецсен командинче ҫамрӑксем нумай, вӗсем лайӑх выляҫҫӗ. Вӗсен ҫӗнтерӗвӗ — тивӗҫлӗ ҫӗнтерӳ.

Вӑйӑ пӗтнӗ хыҫҫӑн физкультурӑпа спорт ӗҫӗсен Чӑваш АССР Совнаркомӗ ҫумӗнчи комитечӗн председателӗ «Спартак» командине Чӑваш АССР кубокне пачӗ.

* * *

Ҫак кунах Шупашкарти «Спартак» тата «Медик» спорт обществисен хоккеисткисем тӗлпулса вылярӗҫ. Вӑйӑра «Медик» команди 3:0 шутпа ҫӗнтерчӗ.

Этем ӑшне фотографипе ӳкерсе илни

Этем организмӗнче тимӗр е ытти металл япала пуррине, шӑмӑ сикнине е хуҫӑлнине тухтӑрсем ренген ҫутипе ҫутатса пӑхса пӗлеҫҫӗ. Пыршӑ-пакартӑ пӑсӑлнине, язва таврашӗ пуррине те ҫав майпах сӑнаҫҫӗ. Ҫавнах хырӑмлӑх нӳнекине — шӗвекне илсе, ӑна тӗпчене тӑрӑх та пӗлеҫҫӗ. Халӗ тата этемӗн хырӑмне шалта фотографи карточки ҫине ӳкерсе илмелли май тупнӑ. Хырӑмлӑх шӗвекне илмелли трубочкӑна ҫӑттарнӑ пекех, ҫынна пӗчӗк фотоаппаратлӑ пӗчӗк резино-кӗпҫине ҫӑттараҫҫӗ. Фотоаппарачӗ сигаркӑ пысӑкӗш кӑна, унпа япалана тӗрлӗ енчен харӑсах 16 ӳкерчӗк ӳкерсе илеҫҫӗ. Резина кӗпҫепе ҫыхӑнтарнӑ ҫав пӗчӗк фотоаппаратри электролампӑчкӑна врач кӗпҫе витӗр ҫутатать те, кнопкӑна пуснипех хырӑм стенкисене пленка ҫине ӳкерсе илет. Хырӑм стенкисем лайӑхрах пулччӑр тесе, ӑна ӳкерсе илес умӗн унта пӗчӗк насуспа уҫласа сывлӑш кӗртеҫҫӗ.

ПУЛНИ-ИРТНИСЕМ

Чебторгӑн пахча-ҫимӗҫсем усрамалли база заведующийӗ К. В. Моховиков база складӗнчи ҫӗрулмине хӑйӗн пӗлӗшӗсене вӑрттӑн сутса пурӑннӑ.

Темиҫе уйӑх хушшинче Моховиков 30 тонна ҫӗрулми сутса тунӑ 10 пин тенкӗ укҫана хӑйӗн кӑсъине чикнӗ.

Нумаях пулмасть Моховиковӑн жулика ӗҫӗсене тӑрӑ шыв ҫине кӑларнӑ.

Моховикова арестлесе ӗҫе пӑхса тухма халӑх судне панӑ.

Лекци

Паян, мартӑн 12-мӗшӗнче, ВКП(б) Шупашкар горкомӗн парткабинетӗнче ВКП(б) историйӗ ҫинчен вулакан лекцисен циклне итлекенсем валли **«Работа Ленина «Материализм и эмпириокритицизм» и защита теоретических основ марксистской партии»** темӑпа тӳлевлӗ лекци пулать (пӗрремӗш лекци). Лектор — **Суслов** юлташ.

Лекци каҫхине 8 сехетре пуҫланать.

Парткабинет.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн—0—67, редактор заместителӗн—3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн —4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн—2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналӗн—6—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӗн—0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2692. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 191. Ф. Б. 58×84 п. л.